

Urząd Miasta Gdyni

Gdyńskie standardy dostępności wydarzeń kulturalnych

Gdynia 2025

Autorka: Marta Otrębska

Korekta: Magda Brumirska-Zielińska

Konsultacje: Wydział Dostępności Urzędu Miasta Gdyni

Spis treści

Wstęp	5
Jak zbudowane są standardy	6
Do kogo kierujemy standardy	7
Co mówi prawo.....	8
Na jakie wsparcie możesz liczyć	11
Jak wdrażać dostępność wydarzeń.....	12
Osoby zarządzające	12
Osoby koordynujące dostępność.....	12
Osoby koordynujące wydarzenia.....	13
Część I. Warto wiedzieć.....	14
Asystent.....	15
Audiodeskrypcja	15
Deklaracja dostępności.....	17
Dostępność projektów graficznych oraz prezentacji	17
Dostępność cyfrowa dokumentów	19
Ewakuacja.....	19
Fakturowe oznaczenia nawierzchni.....	20
Formularz zgłoszeniowy	21
Informacje o dostępności	21
Język prosty	22
Komfortka.....	23
Materiały dotykowe	24

Napisy rozszerzone	25
Napisy na żywo	26
Opis alternatywny	27
Pętla indukcyjna	28
Piktogramy	28
Pokój wyciszenia.....	29
Przedprzewodnik.....	29
Samorzecznik.....	30
Spacer sensoryczny	30
Systemy do nawigacji dla osób niewidomych.....	31
Transkrypcja	31
Tłumaczenie na polski język migowy	32
Tekst łatwy do czytania i rozumienia.....	33
Część II. Standardy	34
1. Zanim zorganizujesz wydarzenie	35
2. Komunikacja	38
3. Promocja wydarzenia	42
4. Strona internetowa.....	45
5. Informacja o wydarzeniu i dostępności	46
6. Zakup i rezerwacja biletów	47
7. Miejsce – budynek.....	48
8. Miejsce – plener	57
9. Wydarzenie – spektakl.....	61
10. Wydarzenie – projekcja filmowa.....	64
11. Wydarzenie – koncert.....	67

12.	Wydarzenie – warsztaty.....	69
13.	Wydarzenie – konferencja, spotkanie.....	70
14.	Wydarzenie – wystawa stała lub czasowa	72
15.	Wydarzenie – spacer.....	76
16.	Wypożyczanie zbiorów bibliotecznych	77
17.	Podcast	78
18.	Badania.....	80
Podsumowanie		81
Załączniki		82
	Załącznik 1. Baza kontaktów	82
	Załącznik 2. Baza samorzeczników.....	86
	Załącznik 3. Baza sprzętu	87
	Załącznik 4. Lista kontrolna wydarzenia	88
	Załącznik 5. Lista kontrolna badania	93

Wstęp

Szanowni Państwo,

z radością przekazuję w Państwa ręce publikację, której celem jest ułatwienie organizacji wydarzeń dostępnych dla wszystkich mieszkańców i mieszkank Gdyni. Niezwykle istotnie jest, abyśmy w naszym mieście mogli wspólnie w pełni uczestniczyć w tych samych wydarzeniach. Dążmy do tego, by być naprawdę razem, a nie tylko obok siebie – budujmy Gdynię bez barier.

Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami udziału w wydarzeniach kulturalnych ma ogromne znaczenie z wielu powodów. Przede wszystkim chodzi o równość i szacunek dla godności każdego człowieka. Kultura i sztuka mają moc integracji, edukacji oraz wspólnego przeżywania emocji. Ich dostępność dla wszystkich pomaga budować społeczeństwo oparte na otwartości i sprawiedliwości.

Włączenie osób z niepełnosprawnościami w życie kulturalne daje im szansę nie tylko na uczestnictwo w wydarzeniach, ale także na ich aktywne współtworzenie. To sposób na wyrównanie szans oraz zapewnienie równego dostępu do bogactwa doświadczeń artystycznych. Kultura staje się przestrzenią, w której różnorodność jest doceniana, a osoby z niepełnosprawnościami mogą wyrażać siebie i pełniej poznawać otaczający je świat.

Dla organizatorów wydarzeń stworzenie dostępnych przestrzeni kulturalnych to krok ku innowacyjnym i zróżnicowanym inicjatywom. Promowanie dostępności w kulturze otwiera drzwi do nowych form, które mogą zainspirować szersze grono odbiorców. Takie działania wzmacniają poczucie wspólnoty i integrują, pokazując, że kultura jest miejscem dla wszystkich, bez wyjątku.

Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami pełnego udziału w wydarzeniach kulturalnych to zatem nie tylko akt włączenia, ale również istotny krok ku pełnej równości, zrozumieniu i solidarności w społeczeństwie.

Mam nadzieję, że ta publikacja pomoże w tworzeniu jeszcze bardziej dostępnej i otwartej kultury dla wszystkich.

Prezydent Miasta Gdyni

Aleksandra Kosiorek

Jak zbudowane są standardy

Standardy podzieliliśmy na dwie części.

W pierwszej części wskazaliśmy podstawy prawne zapewniania dostępności. Znajdziesz tam opisy przykładowych rozwiązań stosowanych w zwiększaniu dostępności wydarzeń kulturalnych.

Część druga to standardy dostępności dla różnych typów działalności kulturalnej. Pozwolą Ci one zweryfikować zaplanowane wydarzenie pod kątem zapewnienia dostępności. W tej części znajdziesz też tytuły publikacji, z którymi warto się zapoznać, aby zwiększyć swoją wiedzę.

Listy zawierają trzy typy rozwiązań:

1. wymagania ustawowe: wymagane przez przepisy prawa (ustawy o dostępności, Prawo budowlane),
2. sugerowane rozwiązania: nieobowiązkowe, ale sugerowane przez nas,
3. dobre praktyki.

Na końcu umieściliśmy listy kontrolne i bazę zasobów – spis organizacji, instytucji i osób, które mogą Cię wesprzeć w zapewnianiu dostępności.

Do kogo kierujemy standardy

„Gdyńskie standardy dostępności wydarzeń kulturalnych” kierujemy w szczególności do:

- samorządowych instytucji kultury, dla których organizatorem jest miasto Gdynia,
- podmiotów realizujących zadania publiczne z zakresu kultury finansowane ze środków gminy Gdynia,
- dzierżawców terenów gminnych,
- realizatorów oferty kulturalnej.

Celem wprowadzenia standardów jest dostosowanie gdyńskich wydarzeń kulturalnych do potrzeb jak najszerszego grona odbiorców i zwiększenie ich atrakcyjności dla potencjalnej widowni.

Mamy nadzieję, że dzięki przygotowaniu standardów, osobom zarządzającym gdyńską kulturą, a także twórcom i twórczyniom kultury będzie łatwiej przygotować dostępną ofertę i zadbać o komfort różnych odbiorców.

W efekcie organizatorzy wydarzeń będą mogli szerzej promować kulturę i sztukę, docierając także do osób, które z różnych powodów nie miały wcześniej możliwości uczestniczenia w interesujących je wydarzeniach.

Co mówi prawo

Podstawowymi dokumentami regulującymi kwestię zapewnienia dostępności zadań realizowanych ze środków publicznych są:

1. Konwencja Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012 poz. 1169)

Umowa międzynarodowa Organizacji Narodów Zjednoczonych, ratyfikowana przez Polskę w 2012 roku. Stanowi podstawę tworzonych w Polsce programów, strategii i ustaw.

W kontekście działalności kulturalnej szczególne znaczenie ma artykuł 30. Konwencji.

Zgodnie z jego postanowieniami Polska zobowiązała się do zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami równych szans w dostępie do kultury, sportu i rekreacji oraz do eliminacji wszelkich form dyskryminacji w tych obszarach.

Obejmuje to między innymi:

- dostęp do materiałów i oferty kulturalnej w formach, które są dostosowane do indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- dostęp do miejsc działalności kulturalnej,
- możliwość rozwoju i wykorzystania potencjału twórczego, artystycznego i intelektualnego,
- uznanie i wsparcie dla tożsamości kulturowej i językowej, szczególnie w kontekście polskiego języka migowego i kultury osób g/Głuchych.

2. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2019 poz. 1696 z późn. zm., dalej jako: ustawa o dostępności)

Ustawa określa wymagania, które muszą spełnić podmioty realizujące zadania finansowane ze środków publicznych, aby zapewnić minimum dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Minimalne wymagania określone w artykule 6 są podzielone na dostępność architektoniczną, cyfrową i komunikacyjno-informacyjną.

W zakresie dostępności architektonicznej ważnym dopełnieniem ustawy o dostępności są:

- ustawa Prawo budowlane,

- rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Zasady zapewniania dostępności cyfrowej są szczegółowo opisane w ustawie o zapewnianiu dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

W przypadku dostępności komunikacyjno-informacyjnej niektóre zapisy odnoszą się do ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się.

3. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o zapewnianiu dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz.U. 2019 poz. 848 z późn. zm., dalej jako: ustawa o dostępności cyfrowej)

Ustawa nakazuje podmiotom publicznym i finansowanym ze środków publicznych zapewnienie dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych.

Wymogi dotyczące dostępności są opisane w załączniku do ustawy o dostępności cyfrowej i odnoszą się do czterech wymiarów:

- funkcjonalności (aby użytkownik mógł skorzystać ze wszystkich funkcji oferowanych przez strony i aplikacje);
- kompatybilności (aby strona lub aplikacja współpracowały z możliwie największą liczbą programów, w tym z narzędziami i programami wspomagającymi osoby z niepełnosprawnościami),
- postrzegalności (aby użytkownik mógł odbierać strony i aplikacje za pomocą zmysłu słuchu, wzroku lub dotyku),
- zrozumiałości (aby wszyscy mogli zrozumieć treści i sposób ich prezentacji).

Większość standardów odnosi się do sposobu funkcjonowania strony lub aplikacji, a nie jej treści. Wyjątkiem są:

- treści nietekstowe (na przykład zdjęcia, grafiki), które powinny posiadać opisy alternatywne,
- nagrania dźwiękowe, które powinny posiadać transkrypcje,
- nagrania wideo (bez dźwięku), które powinny posiadać deskrypcje lub audiodeskrypcje,

- nagrania audiowizualne (z wideo i dźwiękiem), które powinny posiadać napisy rozszerzone oraz deskrypcje lub audiodeskrypcje,
- deklaracja dostępności, czyli opis dostępności strony lub aplikacji, który zawiera między innymi ocenę dostępności, listę niedostępnych treści, kontakt do osoby przyjmującej wnioski o zapewnienie dostępności, opis dostępności architektonicznej.

Opisy rozwiązań znajdziesz w części I. standardów.

4. Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz.U. 2011 nr 209 poz. 1243 z późn. zm.)

Ustawa wprowadziła między innymi listę środków wspierających komunikowanie się, czyli umożliwiających różnorodny kontakt z podmiotem, na przykład poprzez:

- e-mail,
- SMS, MMS,
- komunikatory internetowe,
- przesyłanie faksów,
- strony internetowe, które spełniają standardy dostępności.

5. Ważnym dokumentem jest również [Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030](#) przyjęta Uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r.

Jej celem jest poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym i publicznym.

Strategia wskazuje cele szczegółowe i działania, które mają być realizowane w ramach ośmiu obszarów: niezależne życie, dostępność, edukacja, praca, warunki życia i ochrona socjalna, zdrowie, budowanie świadomości, koordynacja. Kultura nie jest ujęta jako osobny obszar priorytetowy, ale Strategia wskazuje, że:

- kultura ma być dostępna fizycznie, cyfrowo i sensorycznie,
- osoby z niepełnosprawnościami mają być aktywnymi uczestnikami i twórcami kultury,
- działania w obszarze kultury mogą wspierać zmianę postaw społecznych i promować równość szans.

Na jakie wsparcie możesz liczyć

[Wydział Dostępności](#) jest częścią Urzędu Miasta Gdyni. Realizuje działania na rzecz pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu miasta. Wydział między innymi:

- opracowuje standardy i programy na rzecz zwiększania dostępności Gdyni,
- opiniuje miejskie inwestycje,
- prowadzi kampanie społeczne uwrażliwiające na potrzeby osób z niepełnosprawnościami,
- szkoli pracowników urzędu i miejskich jednostek,
- doradza w zakresie projektowania uniwersalnego, dostępności cyfrowej czy organizowania dostępnych wydarzeń.

Zgłoś się do Wydziału Dostępności, jeśli:

- potrzebujesz szkolenia,
- szukasz ekspertów z zakresu dostępności,
- planujesz wydarzenie,
- planujesz inwestycję,
- szukasz kontaktów do organizacji pozarządowych lub osób z niepełnosprawnościami.

W związku z wprowadzeniem „Standardów dostępności wydarzeń kulturalnych” ze strony Wydziału Dostępności możesz też liczyć na:

- konsultację planowanych rozwiązań,
- pomoc w spełnianiu standardów,
- wsparcie w wyznaczaniu priorytetów w planowaniu działań na rzecz dostępności we współpracy ze środowiskiem kultury i osób z niepełnosprawnościami,
- monitoring wypełniania standardów,
- organizację spotkań na temat zwiększania dostępności,
- organizację szkoleń z zakresu dostępności dla instytucji kultury i organizacji pozarządowych działających na terenie Gdyni.

Jak wdrażać dostępność wydarzeń

Osoby zarządzające

Koordinacja dostępności

1. Powołaj koordynatora dostępności – osobę, która wspólnie z całym zespołem będzie dbać o dostępność wydarzenia (podstawowy opis tej funkcji znajdziesz w artykule 14. ustawy o dostępności).
2. Zapewnij koordynatorowi możliwość udziału w szkoleniach, konferencjach i innych formach zwiększania wiedzy o dostępności.
3. Zapraszaj koordynatora na spotkania programowe i projektowe, aby wspólnie z zespołem planował zapewnienie dostępności.

Realizacja standardów

4. Przekaż wszystkim pracownikom „Gdyńskie standardy dostępności wydarzeń kulturalnych”, aby się z nimi zapoznali.

[Sprawdź rekomendacje dotyczące zarządzania dostępnością w kulturze – efekt stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego realizowanego przez Anię Żórawską](#)

Osoby koordynujące dostępność

Koordinacja dostępności

1. Cyklicznie sporządzaj plany zapewniania dostępności instytucji lub organizacji.
2. Pamiętaj o corocznym obowiązku przeglądu wszystkich deklaracji dostępności oraz przygotowaniu co 4 lata raportu o stanie zapewniania dostępności dla Głównego Urzędu Statystycznego.

Realizacja standardów

3. Monitoruj realizację standardów i przepisów prawa w Twojej organizacji lub instytucji.

Współpraca ze środowiskiem

4. Nawiąż współpracę z osobami z niepełnosprawnościami, które mogą sprawdzić dostępność działań lub budynku, doradzić najlepsze rozwiązania albo pomóc w uwrażliwianiu pracowników na ich potrzeby (sprawdź bazę samorzeczników na stronie 84). Mile widziane jest wynagrodzenie dla osób konsultujących dostępność.
5. Nawiąż współpracę z Wydziałem Dostępności w zakresie zapewniania dostępności, zwłaszcza konsultowania projektów inwestycyjnych, modernizacji budynków itp.
6. Jeśli planujesz wydarzenia dostępne – wyślij o nich informację do organizacji pozarządowych, szkół, instytucji pracujących z osobami z niepełnosprawnościami. Jeśli masz już bezpośredni kontakt z osobami z niepełnosprawnościami – skontaktuj się z nimi indywidualnie i zaproś na wydarzenie. Pamiętaj, że sama organizacja dostępnego wydarzenia nie oznacza, że odbiorcy samodzielnie się o nim dowiedzą i na nie przyjdą.
7. Zapraszaj do współpracy artystów z różnymi niepełnosprawnościami.

[Więcej informacji o tym, jak koordynować dostępność znajdziesz w „ABC Koordynacji Dostępności”](#)

Osoby koordynujące wydarzenia

Realizacja standardów

1. Uwzględnij w budżecie i wnioskach grantowych koszty dostępności (na przykład koszty wykonania transkrypcji i napisów, tłumaczeń na polski język migowy, audiodeskrypcji, materiałów dotykowych itp.).
2. Uwzględnij dostępność w zamówieniach publicznych (zwłaszcza dotyczących tworzenia nowych stron i aplikacji) oraz umowach (na przykład na przygotowanie projektów ulotek, plakatów czy skład publikacji) – jest to wymóg opisany w artykule 4. ustawy o dostępności oraz w artykule 100. ustawy Prawo zamówień publicznych.

Współpraca ze środowiskiem

3. Zapraszaj do współpracy artystów z różnymi niepełnosprawnościami.

Część I. Warto wiedzieć

Asystent

Najprostszą formą wsparcia dostępności jest zapewnienie asystenta, który pełni kluczową rolę w ułatwieniu uczestnictwa osoby z niepełnosprawnością w wydarzeniu. Asystent może pomóc w dotarciu na miejsce, towarzyszyć w trakcie całego wydarzenia, pełniąc funkcję przewodnika oraz wspierając w kontaktach z obsługą. Dzięki jego obecności, uczestnictwo w wydarzeniu staje się prostsze i bardziej komfortowe. Z pomocy asystentów powinni móc skorzystać wszyscy uczestnicy z niepełnosprawnościami, niezależnie od rodzaju niepełnosprawności albo wieku.

Po odpowiednim przeszkoleniu możesz do roli asystenta zaangażować swoich pracowników lub wolontariuszy. Osoba pełniąca tę rolę powinna dobrze znać miejsce wydarzenia i program, znać potencjalne bariery i dodatkowe rozwiązania zwiększające dostępność oraz wiedzieć jakie są potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Jeśli oferujesz taką formę wsparcia, dokładnie opisz w informacji o dostępności co obejmuje asystentura, na przykład:

- skąd asystent może odebrać osobę uczestniczącą w wydarzeniu (z domu, parkingu, przystanku),
- czy asystent może towarzyszyć w trakcie wydarzenia,
- czy asystenci są przeszkoleni w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami,
- czy pomoc asystenta jest płatna przez osobę z niepełnosprawnością, itp.

Pamiętaj, że asystentura stanowi jedynie formę wsparcia w zakresie dostępności i nie zastępuje wszystkich jej rozwiązań. Na przykład nie może zastąpić tłumaczenia wydarzenia na polski język migowy. Jeśli jednak asystenci posługują się polskim językiem migowym, mogą wesprzeć osobę g/Głuchą w podstawowej komunikacji z obsługą.

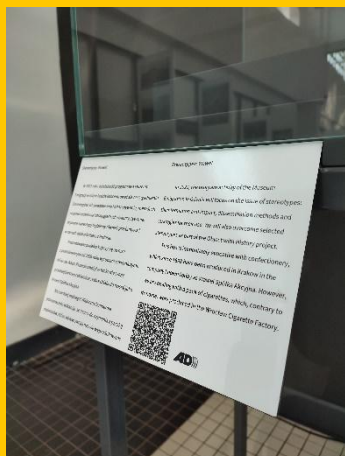
Audiodeskrypcja

Audiodeskrypcja to forma przekazywania informacji kierowana do osób z niepełnosprawnością wzroku. Polega na słownym opisanu najważniejszych elementów takich form jak filmy, fotografie, diagramy, wykresy, schematy, rysunki, scenografie

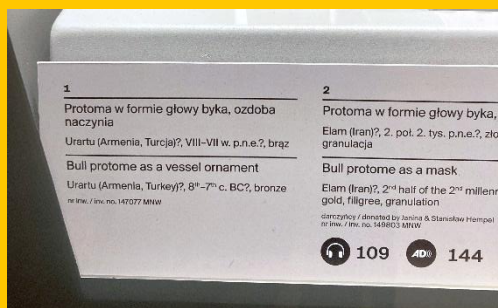
spektakli. Z audiodeskrypcji bardzo chętnie korzystają także osoby z trudnościami w nauce oraz osoby starsze.

Zapewnij audiodeskrypcję również w sytuacji, kiedy charakter wizualny mają tylko wybrane części większego wydarzenia (na przykład, jeśli jego częścią jest krótki występ artystyczny).

Zobacz, jak to robią inni

Zdjęcie 1. W Muzeum Emigracji w Gdyni audiodeskrypcje są udostępniane za pomocą kodu QR (fot. Marta Otrębska).

Zdjęcie 2. W Muzeum Narodowym w Warszawie audiodeskrypcje są częścią audioprzewodnika (fot. Marta Otrębska).

Audiowstęp

Audiowstęp to opis najważniejszych elementów scenografii, postaci, sposobu realizacji filmu lub spektaklu. Można dodać go na stronie jako oddzielny, krótki film.

Deskrypcja

Deskrypcja to tekstowy opis warstwy wizualnej filmu lub grafiki. Można dodać ją w opisie filmu lub w oddzielnym pliku .pdf.

Deklaracja dostępności

Każda strona i aplikacja mobilna powinny mieć swoją deklarację dostępności spełniającą ściśle określone warunki techniczne dotyczące jej treści i struktury. [Aktualne warunki techniczne znajdziesz na stronie Ministerstwa Cyfryzacji.](#)

Przy tworzeniu deklaracji stron możesz skorzystać z gotowych generatorów, na przykład:

- [generators Utilitia](#) (pozwalą na tworzenie deklaracji w kilku najpopularniejszych językach),
- [generators deklaracja-dostepnosci.info](#).

Pamiętaj! Zgodnie z ustawą o dostępności cyfrowej, musisz przygotować deklarację dostępności we wszystkich językach, w jakich prowadzisz stronę lub aplikację. Musisz ją też aktualizować – co roku, do 31 marca lub niezwłocznie, gdy na stronie zaszły jakiegokolwiek zmiany w jej funkcjonowaniu.

Dobłą praktyką jest przetłumaczenie deklaracji na polski język migowy.

[Zobacz webinarium Warszawskiej Akademii Dostępności o nowych warunkach technicznych przygotowywania Deklaracji](#)

Dostępność projektów graficznych oraz prezentacji

Plakaty, ulotki czy prezentacje powinny być czytelne dla jak największej grupy odbiorców, a więc odpowiadać na różne potrzeby.

Przy tworzeniu projektów graficznych:

- zadbaj o czytelny krój tekstu – nie istnieją jednolite wytyczne dotyczące czytelności tekstu, ale kroje cienkie i bardzo cienkie (Light, Extra Light) mogą być trudniejsze

w odczytywaniu dla osób słabowidzących, a kroje bardzo ozdobne i szeryfowe – dla osób słabowidzących i z dysleksją. Najbezpieczniejszym wyborem są kroje bezszeryfowe, na przykład Arial, Verdana, Calibri czy Helvetica,

- zapewnij odpowiednią wielkość tekstu, w zależności od tego, z jakiej odległości ma być czytany – zobacz wytyczne zawarte na stronie 37 publikacji Polskiego Związku Niewidomych [„Projektowanie i adaptacja przestrzeni publicznej do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących”](#),
- unikaj kursywy i podkreśleń (zmniejszają czytelność tekstu),
- stosuj wyrównanie do lewej,
- unikaj dzielenia wyrazów i korzystania ze skrótów (dzięki temu teksty łatwiej się czyta),
- tekst umieść na jednolitym tle, o minimalnym współczynniku kontrastu 4,5:1 względem koloru tekstu (jeśli używasz różnych kolorów – sprawdź wszystkie połączenia kolorystyczne),
- nie stosuj cieniowania tekstu,
- dodaj granice między polami w diagramach kołowych (niektóre barwy mogą być trudne do odróżnienia dla osób ze ślepotą barw).

Kontrast między tłem a tekstem możesz sprawdzić samodzielnie korzystając z:

- [Color Blindness Simulator](#),
- [Colorblind Web Page Filter](#),
- [prób kolorów w Adobe](#),
- [Colour Contrast Analyser](#),
- [Accessible Colors](#).

Jeżeli prezentację udostępniasz w formie pliku do pobrania – sformatuj ją w taki sposób, aby mogły ją odczytać osoby niewidome korzystające z programów czytających. [Szczegóły tworzenia takich prezentacji znajdziesz na przykład na stronie firmy Utilitia](#).

Zobacz materiały Warszawskiej Akademii Dostępności:

- [Webinarium o tworzeniu dostępnych dokumentów](#),
- [Instruktaż tworzenia prezentacji w PowerPoint](#).

Dostępność cyfrowa dokumentów

Zgodnie z ustawą o dostępności cyfrowej, wszystkie materiały finansowane ze środków publicznych i publikowane w Internecie muszą być dostępne cyfrowo. Szczegółowe wytyczne znajdziesz w załączniku do ustawy i [polskim tłumaczeniu standardów WCAG \(Web Content Accessibility Guidelines\)](#).

Przeczytaj:

- [jak zwiększyć dostępność cyfrową dokumentów tekstowych](#),
- [jak tworzyć dostępne dokumenty w MS Word](#),
- [jak tworzyć dostępne dokumenty PDF](#),
- [jak sprawdzać dostępność w Adobe Acrobat Pro](#).

[Zobacz tutoriale przygotowane w ramach Warszawskiej Akademii Dostępności](#).

Zobacz, jak to robią inni

Mazowiecki Instytut Kultury tworząc narzędziownik „[Zbadaj kulturę](#)” opublikował nie tylko wersję tekstową, ale również audio i w polskim języku migowym.

Rafał Lis, twórca raportu „[Co Ci powie o kulturze koordynator_ka dostępności?](#)”, poszerzył swoją publikację o wersję w tekście łatwym do czytania i rozumienia oraz komentarz w polskim języku migowym.

Ewakuacja

Zgodnie z artykułem 6. ustawy o dostępności, jednym z minimalnych wymagań w zakresie dostępności architektonicznej jest „zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób”.

Jeśli organizujesz wydarzenie w budynku, sprawdź, czy jest w nim sprzęt do ewakuacji osób z niepełnosprawnościami oraz jaki jest system alarmowy. O sposobach ewakuacji napisz na stronie wydarzenia.

Najlepiej, aby:

- system alarmowy miał formę dźwiękowo-światłą (dzięki temu osoby niewidome usłyszą alarm, a g/Głuche go zobaczą),
- w budynku był sprzęt do ewakuacji osób z niepełnosprawnościami (materace lub krzesła do ewakuacji) – to ważne, jeśli organizujesz wydarzenie na innym poziomie niż poziom gruntu,
- istniała instrukcja ewakuacji osób z niepełnosprawnościami,
- w instrukcji były wyznaczone osoby odpowiedzialne za ewakuację osób z niepełnosprawnościami i towarzyszenie im w sytuacji zagrożenia,
- pracownicy byli przeszkoleni z ewakuacji osób z niepełnosprawnościami (takie szkolenia warto powtarzać) i wiedzieli, kto za nią odpowiada w sytuacji zagrożenia.

Pamiętaj! Jeśli organizujesz wydarzenie połączone z noclegiem, osoby g/Głuche i słabosłyszące mogą nie wiedzieć o zagrożeniu. W takiej sytuacji możesz zaopatrzyć się i rozdać wszystkim osobom g/Głuchym i słabosłyszącym nadajniki, które w sytuacji zagrożenia zaczną mocno wibrować.

[Przeczytaj więcej w publikacji „Dostępność. Bezpieczna ewakuacja”, Monika Hyjek, Maciej Augustyniak, Paulina Tota-Stawarczyk](#)

Fakturowe oznaczenia nawierzchni

Fakturowe oznaczenia nawierzchni to linie naprowadzające i pola uwagi, które informują osoby niewidome o przeszkodach, ścieżkach dojścia do najważniejszych obiektów w budynku czy zmianach kierunku. Są szczególnie potrzebne w takich miejscach jak dworce, hale, stadiony, centra handlowe – duże przestrzenie, w których osoby niewidome nie zawsze mogą poruszać się przy ścianie. W wąskich korytarzach takie oznaczenia nie są zalecane.

Jeśli w budynku lub w przestrzeni publicznej są fakturowe oznaczenia nawierzchni, dopilnuj, aby ich niczym nie zastawiać.

Formularz zgłoszeniowy

Zamieść w formularzu zgłoszeniowym na wydarzenie pytanie o potrzeby związane z dostępnością. Na przykład:

Zaznacz swoje potrzeby związane z dostępnością wydarzenia:

- dostępność architektoniczna (na przykład podjazd, winda),
- audiodeskrypcja,
- materiały dotykowe,
- tłumaczenie na polski język migowy,
- napisy na żywo,
- pętla indukcyjna,
- tekst łatwy do czytania i rozumienia,
- pomoc w dojściu z przystanku lub parkingu na miejsce wydarzenia,
- wsparcie asystenta w trakcie wydarzenia,
- inne – jakie,
- nie potrzebuję dostępności.

W formularzu wskaż te rozwiązania, które na pewno jesteś w stanie zapewnić.

Przy konstruowaniu formularza zadbaj o jego dostępność cyfrową (przeczytaj [„Dostępnik o przyjemnych formularzach”](#)) i przetestuj go z osobami korzystającymi z różnych czytników ekranu.

Informacje o dostępności

Na stronie instytucji lub wydarzenia umieść najważniejsze informacje o dostępności, między innymi:

- jak dojechać na miejsce,
- jakie są ceny biletów,
- jak kupić bilet,
- jakie są bariery architektoniczne, komunikacyjno-informacyjne, cyfrowe itp.,

- jakie oferujesz formy wsparcia i narzędzia zwiększające dostępność,
- jak skontaktować się z organizatorem wydarzenia lub instytucją,
- gdzie i w jaki sposób zgłosić potrzebę zapewnienia dostępności,
- gdzie znajdują się najważniejsze miejsca i jak do nich dojść – na przykład kasy, sale wystawiennicze, sale kinowe, sceny, sale warsztatowe, sklepik, kawiarnia, restauracja, toalety, windy, podjazdy itp.,
- jaki jest plan budynku,
- jaką formę ma alarm przeciwpożarowy i czy w budynku jest sprzęt do ewakuacji.

Jeśli organizujesz wydarzenie w instytucji publicznej – być może część informacji jest już opisana i możesz z nich skorzystać.

Opis dostępności udostępnij wszędzie tam, gdzie zamieszczasz informacje o wydarzeniu, na przykład w mediach społecznościowych, na ulotkach i plakatach (możesz to zrobić w formie kodu QR).

Przy tworzeniu opisu dostępności korzystaj z języka prostego, zdjęć i piktogramów, aby ułatwić wyszukiwanie informacji.

[Zobacz przykładowy opis ze strony Muzeum Emigracji w Gdyni](#)

Język prosty

Język prosty (inaczej prosta polszczyzna) to standard językowy dopasowany do potrzeb szerokiego odbiorcy. Jest to sposób komunikacji zaprojektowany tak, aby był łatwo zrozumiały i szybki w odbiorze.

Najważniejsze zasady języka prostego:

- pisz bezpośrednio do czytelnika, na przykład „kup bilet” zamiast „należy uiścić opłatę za bilet”,
- korzystaj z formy czynnej, na przykład „na podany przez Ciebie adres e-mail prześlemy potwierdzenie udziału” zamiast „na podany adres e-mail zostanie przesłane potwierdzenie udziału”,
- pisz krótkimi zdaniami,

- stosuj codzienne słownictwo, unikaj specjalistycznych słów,
- dziel tekst na mniejsze akapity,
- stosuj nagłówki, listy wypunktowane i tabele.

Zrozumiałość tekstów możesz sprawdzić na przykład na stronie [Jasnopis.pl](https://jasnopis.pl).

Dowiedz się więcej:

- [„Prosty język”, Fundusze Europejskie](#)
- [„Prosto o konkursach Funduszy Europejskich. Poradnik efektywnego pisania”, Ewelina Moroń, Tomasz Piekot, Grzegorz Zarzeczny, Marek Maziarz](#)

Komfortka

Komfortka to miejsce do przebierania osób dorosłych. Zapewnia godne i komfortowe przebieranie dorosłych osób z niepełnosprawnością. Jest to pomieszczenie wyposażone w przewijak lub kozetkę dla osób dorosłych i umywalkę. Dobrą praktyką jest zapewnienie podnośnika, muszli ustępowej, słuchawki bidetowej i środków higienicznych.

[Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 27 października 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie](#), nakłada obowiązek wydzielenia komfortki między innymi w budynkach o powierzchni powyżej 10 000 m² przeznaczonych na rzecz kultury.

Jeśli w Twoim budynku jest komfortka, dodaj ją do listy na stronie komfortki.pl, dzięki czemu osoby z niepełnosprawnościami będą mogły ją łatwo wyszukać.

Przeczytaj więcej:

- [Kampania „Przewijamy Polskę”](#)
- [Standardy komfortek m.st. Warszawy](#)

Zobacz, jak to robią inni

Zdjęcie 3. Komfortka w Spilno Gdynia (fot. Marta Otrębska).

Materiały dotykowe

Materiały dotykowe zapewniają dostępność osobom niewidomym, są też chętnie wykorzystywane przez dzieci. Takie materiały mogą mieć formę wypukłych grafik, modeli, trójwymiarowych odwzorowań zbiorów. Pamiętaj, że musi im towarzyszyć audiodeskrypcja.

Pamiętaj, że niektóre osoby mają niepełnosprawności sprzężone, na przykład mogą być niewidome i poruszać się na wózku. Przy prezentacji materiałów dotykowych zadбай też o dostępność architektoniczną, na przykład korzystaj z postumentów, do których osoby poruszające się na wózku mogą łatwo podejść, umieść materiały na wysokości ok. 80-85 centymetrów. Przy tworzeniu materiałów dotykowych możesz nawiązać współpracę ze studentami Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku lub lokalnymi organizacjami pozarządowymi.

Zobacz, jak to robią inni

Zdjęcie 4. Dotykowy model scenografii Nowego Teatru w Warszawie (fot. Marta Otrębska).

Zdjęcie 5. Tyflografika na wystawie czasowej "Świat nierealny, lecz poznawalny. Malarstwo Magdaleny Shummer" (fot. Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie).

Zdjęcie 6. Tyflografika na wystawie czasowej "Malarki warszawskie. Szkice ze sztuki zwanej naiwną" (fot. Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie).

Zdjęcie 7. Model dotykowy z Opery Bałtyckiej w Gdańsku (fot. Opera Bałtycka w Gdańsku).

Napisy rozszerzone

Napisy rozszerzone opisują ścieżkę dialogową i efekty dźwiękowe – na przykład muzykę, ważne odgłosy otoczenia, śmiech (oznaczamy je nawiasem kwadratowym lub znakiem nutki, na przykład ♪ szum fal ♪).

Ponieważ ten typ napisów jest skierowany do osób słabosłyszących i g/Głuchych, dialogi występują w różnych kolorach. Kwestie głównych bohaterów od początku do końca filmu

oznaczone są tym samym kolorem (na przykład bohater A zielonym, bohater B żółtym, postaci poboczne białym).

Przykład z filmu „Ja Wam pokażę!”, dostępnego z napisami i audiodeskrypcją w serwisie Adapter.pl:

Zdjęcie 8. Kadr z filmu "Ja Wam pokażę!".

Kwestie wypowiedziane przez jedną z głównych bohaterek oznaczone są na żółto, zaś przez widocznego w kadrze chłopca – na biał.

[Przeczytaj więcej: zasady tworzenia napisów dla osób niesłyszących i słabosłyszących przygotowane przez Fundację Kultury bez Barier](#)

Napisy na żywo

Napisy na żywo to napisy realizowane w czasie rzeczywistym. Zazwyczaj nie zawierają one opisu dźwięków. Zwiększają dostępność konferencji, spotkań, warsztatów online.

Opis alternatywny

Opis lub tekst alternatywny to krótki opis tekstowy wszystkich wizualnych elementów strony internetowej, aplikacji, dokumentu cyfrowego, na przykład grafik i zdjęć. Nie widać go gołym okiem – jest wpisany we właściwości zdjęcia, odczytywany przez oprogramowanie czytające, z którego korzystają osoby niewidome.

Najważniejsze zasady:

- twórz opisy alternatywne na maksymalnie kilka zdań (obecnie nie wskazuje się na konkretny limit znaków),
- pisz konkretnie i zrezygnuj ze zbędnych słów – na przykład napisz: „Kobieta w swetrze” zamiast „Kobieta ma na sobie sweter”, nie pisz „Grafika przedstawia”, tylko od razu przejdź do jej opisu,
- skup się na tym, co konkretnie chcesz przekazać (na przykład zdjęcie biegaczy możesz opisać zwracając uwagę na to, jaką trasą biegają – gdy to bieg górski, jakiej biegacze są płci – jeśli to Bieg Amazonek, ale też w co są ubrani – jeśli to reklama ubrań),
- treść opisu zależy od kontekstu – na przykład, jeżeli zdjęcie ma podpis albo towarzyszy mu artykuł, to w opisie alternatywnym nie powtarzaj informacji, które znajdują się wokół,
- używaj strony czynnej,
- elementy takie jak ramka albo grafika powtarzająca tekst napisany w artykule, oznacz jako elementy dekoracyjne (`alt=""`).

Kilka dodatkowych wskazówek:

- jeśli na zdjęciu jest znana osoba (albo ktoś, kogo opisujemy w artykule) – w opisie alternatywnym możesz wymienić ją z imienia i nazwiska,
- warto pisać o kolorach elementów (to szczególnie ważne dla osób, które straciły wzrok późno i mają wyobrażenie o kolorach),
- uważaj na abstrakcyjne wyrażenia, na przykład „starodawny strój” – dla osoby niewidomej mogą one nie nieść za sobą żadnej treści. Lepiej opisać jak konkretnie wygląda dany strój, jak jest uszyty, w jakim kolorze, z jakiego materiału,

- uważaj na specjalistyczne słowa (na przykład zamiast pisać „ tranzystor”, opisz jak ten tranzystor wygląda),
- pozostaw pole do samodzielnej interpretacji – na przykład napisz „uśmiechnięta dziewczynka” zamiast „szczęśliwa dziewczynka”.

Pętla indukcyjna

Pętla indukcyjna to system wspomagania słuchu osób korzystających z aparatów słuchowych i implantów ślimakowych. Aby pętla działała, musisz ją podpiąć do systemu nagłośnienia.

Są różne rodzaje pętli indukcyjnych:

- pętle przenośne indywidualne i dla wielu słuchaczy,
- pętle stanowiskowe (mogą być wykorzystywane na przykład w punktach obsługi klienta),
- pętle powierzchniowe (obwodowe i macierzowe, można je zainstalować do wspomagania słyszenia w salach warsztatowych, audytoryjnych, kinowych).

Wymagania techniczne dotyczące instalacji pętli indukcyjnych są opisane w normie PN-EN 60118-4.

[Przeczytaj więcej o pętlach indukcyjnych na stronie projektu Tu możesz Fundacji Kultury Bez Barrier.](#)

Piktogramy

Piktogramy to proste obrazy, które ilustrują różne pojęcia. Dobrze dobrane piktogramy wspomagają rozumienie tekstu przez osoby z niepełnosprawnością intelektualną, mogą też pomagać między innymi osobom g/Głuchym, w spektrum autyzmu i z afazją.

[Przeczytaj więcej o piktogramach](#)

[Zobacz piktogramy przygotowane na potrzeby wydarzeń kulturalnych przez Fundację Katarzynka](#) oraz [Fundację Kultury Bez Barrier](#)

Pokój wyciszenia

Pokój lub miejsce wyciszenia to przestrzeń, która pozwala odizolować się od bodźców zewnętrznych i wyciszyć. Jest kierowana do osób neuroróżnorodnych, ale również rodziców z dziećmi, osób z niepełnosprawnością intelektualną czy osób starszych. Mogą z niej skorzystać wszystkie osoby, które szukają wytchnienia od bodźców.

Ważne! Pokój wyciszenia nie jest izolatką. Jeśli chcesz go stworzyć, zadbaj o jego przytulność, zapewnij w nim przyjazną atmosferę.

[Posłuchaj podcastu Fundacji Katarynka: „Pokój wyciszenia – kto go używa i jak go urządzić?”](#)

[Przeczytaj manifest kampanii „\(S\)pokój wyciszenia” prowadzonej przez Fundację Kulawa Warszawa](#)

[Zobacz webinarium Warszawskiej Akademii Dostępności](#)

Przedprzewodnik

Przedprzewodnik to dokument, który zawiera najważniejsze informacje pozwalające przygotować się do wizyty w instytucji. Opisuje wszystkie etapy wizyty (od wejścia do wyjścia). Zawiera zdjęcia i pokazuje wszystkie ważne miejsca w instytucji, opisuje ścieżkę poruszania się, bodźce na jakie można natrafić itp.

Jest szczególnie kierowany do osób w spektrum autyzmu, choć skorzystają z niego też osoby z niepełnosprawnością intelektualną, niewidome, w kryzysie zdrowia psychicznego.

Jeśli przygotowujesz przedprzewodnik, pamiętaj, aby nie był on jedynym miejscem, gdzie znajdą się informacje o dostępności. Traktuj go jako dodatkowe narzędzie zwiększające dostępność.

[Dowiedz się więcej: „Przedprzewodnik – co to jest i jak go napisać?”](#)

Samorzecznik

Samorzecznik to osoba, która w swoim imieniu i z własnego doświadczenia mówi o swoich potrzebach, prawach, wyzwaniach, z którymi się zmagają czy barierach, na jakie się natyka.

Samorzecznicy najlepiej wiedzą co jest dla nich problemem, z jakich rozwiązań najłatwiej im korzystać, jakiego rodzaju oferty czy dostępności potrzebują.

Co ważne, samo określenie „samorzecznik” może być uznawane za branżowe. Jeśli szukasz osób do współpracy, zamiast korzystać z tego słowa, opisz kogo konkretnie szukasz (na przykład osób g/Głuchych czy szeroko – osób z niepełnosprawnościami).

Spacer sensoryczny

Jest to spacer, w trakcie którego osoby niewidome mogą się zapoznać z elementami scenografii, strojami oraz dotykowymi modelami towarzyszącymi na przykład spektaklom. Jest to dobra okazja do spotkania się z aktorami czy osobami, które tworzą sztuki teatralne.

Zobacz, jak to robią inni

Zdjęcie 9. Osoby niewidome poznają pozy baletowe (fot. Opera Bałtycka w Gdańsku).

Zdjęcie 10. Uczestnik spaceru poznaje kształt baletki (fot. Opera Bałtycka w Gdańsku).

Systemy do nawigacji dla osób niewidomych

Istnieją różne systemy nawigacyjno-informacyjne wspierające orientację przestrzenną osób niewidomych i korzystanie przez nie z różnego rodzaju usług. Najczęściej wymagają one zainstalowania specjalnych nadajników, które wysyłają sygnały do aplikacji na telefonie użytkownika.

Najbardziej popularne są:

- TOTUPOINT – system nadajników, które łączą się ze smartfonem za pośrednictwem technologii Bluetooth Low Energy. Nadajniki mogą być wyposażone w dodatkowe czujniki lub w układy sygnalizacyjno-alarmowe w przypadku realizowania przez nie funkcji ostrzegawczych,
- beacons – urządzenia, które korzystając z technologii Bluetooth, wysyłają sygnał do aplikacji znajdującej się na smartfonie użytkownika. Sygnał może być odbierany z odległości nawet kilkudziesięciu metrów,
- NFC (near-field communication) – technologia radiowa, która umożliwia komunikację między urządzeniami znajdującymi się w odległości nie większej niż 20 centymetrów.

Zanim wybierzesz i zainstalujesz konkretne rozwiązanie, zapytaj osoby niewidome ze swojej okolicy o to, z którego systemu korzystają na co dzień. Dzięki temu lepiej odpowiesz na ich potrzeby.

Transkrypcja

Transkrypcja to zapis tekstowy warstwy dialogowej i dźwiękowej nagrania. Może być udostępniona na stronie w oddzielnym pliku, a na wystawie w formie kodów QR lub wydruków. Skierowana jest głównie do osób słabosłyszących lub osób g/Głuchych, które dobrze znają język polski. Stosuje się ją na przykład do podcastów.

Link do transkrypcji możesz umieścić w treści opisu na platformach streamingowych ([przykład: rozmowa Ani Żórawskiej z Moniką Masalon i Sylwią Bruną o Trójmiejskiej Sieci Dostępności Kultury](#)).

Tłumaczenie na polski język migowy

Tłumaczenie na polski język migowy zapewnia dostępność osobom g/Głuchym posługującym się tym językiem. W przypadku materiału audiowizualnego tłumaczenie jest częścią filmu, więc jego realizację warto zaplanować od razu i zasygnalizować taką potrzebę twórcy wideo (może to wpłynąć na przykład na ustawienie aktorów). W przypadku materiału audio jest to dodatkowe wideo z tłumaczeniem treści na polski język migowy. Ponieważ w treści mogą się pojawić regionalizmy oraz nowe lub specjalistyczne znaki języka migowego, tłumaczenie zawsze powinno zawierać napisy.

Zobacz, jak to robią inni

Zdjęcie 11. Ekran z opisem instytucji w polskim języku migowym w Nadbałtyckim Centrum Kultury (fot. Marta Otrębska).

Zdjęcie 12. Tłumaczenia na wystawie stałej Muzeum Emigracji w Gdyni są dostępne po zeskanowaniu kodów QR (fot. Bogna Kociumbas-Kos).

Zdjęcie 13. Ekran z opisem instytucji w polskim języku migowym w Centrum Kultury Zamek w Poznaniu (fot. Marta Otrębska).

Tekst łatwy do czytania i rozumienia

Tekst łatwy do czytania i rozumienia (inaczej ETR – skrót od angielskiego „easy to read”) jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz współtworzony lub konsultowany z nimi.

Zawiera śródtytuły, jest podzielony na akapity złożone z krótkich, prostych zdań. Każde trudniejsze słowo jest tłumaczone, najlepiej z użyciem przykładów z życia codziennego. Obok akapitów są zdjęcia i piktogramy ułatwiające zrozumienie tekstu.

Z takich tekstów chętnie korzystają również osoby starsze, z afazją, obcokrajowcy czy osoby g/Głuche.

Jeśli planujesz stworzyć tekst ETR, skonsultuj się z Polskim Stowarzyszeniem Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Kołem w Gdyni lub Fundacją Adapa. Kontakty do nich znajdziesz na stronie 81.

[Przykłady tekstów łatwych do czytania i rozumienia na stronie Polskiego Stowarzyszenia Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną](#)

[Przeczytaj więcej: „Informacja dla wszystkich. Europejskie standardy przygotowania tekstu łatwego do czytania i rozumienia”](#)

Część II. Standardy

1. Zanim zorganizujesz wydarzenie

O dostępności zacznij myśleć od początku planowania wydarzenia. Dzięki temu przygotujesz się na różne potrzeby odbiorców i dobrze zaplanujesz harmonogram działań oraz budżet, uwzględniając przy tym koszty wykonawców albo zakupu lub wynajmu sprzętu i właściwie gospodarując środkami.

Ustal szczegóły wydarzenia – będą one wpływać na dalsze kroki:

1. Jaka będzie forma wydarzenia:
 - a. zamknięte (dla określonej grupy osób albo na zapisy),
 - b. otwarte (gdzie każdy może dołączyć w dowolnej chwili)?
2. W jakim miejscu odbędzie się wydarzenie:
 - a. w budynku,
 - b. w plenerze (na przykład na plaży),
 - c. online?
3. Czy wydarzenie będzie nagrywane i transmitowane?
4. Ilu przewidujesz uczestników?
5. Czy wydarzenie będzie:
 - a. płatne,
 - b. z bezpłatnymi biletami,
 - c. czy wstęp jest wolny?
6. Kto może być osobą kontaktową dla osób z niepełnosprawnościami, które chcą zgłosić swoje potrzeby albo zapytać o dostępność? Przy każdym wydarzeniu wskaż taką osobę.

Wydarzenie zamknięte

Jeśli organizujesz wydarzenie dla konkretnej grupy – zapytaj ją o potrzeby związane z dostępnością i zapewnij rozwiązania dostosowane do niej.

Jeśli organizujesz wydarzenie na zapisy – w formularzu zgłoszeniowym uwzględnij pytanie o potrzeby związane z dostępnością.

Wydarzenie otwarte

Przy planowaniu wydarzenia otwartego zapewnij dostępność dla jak najszerszej grupy odbiorców. W opisie wydarzenia zachęć do kontaktu i zgłaszania swoich potrzeb osoby, które planują w nim udział – dzięki temu zyskasz większą wiedzę na temat rozwiązań, które warto zapewnić.

Miejsce wydarzenia

Wybierz miejsce dostępne architektonicznie, z łatwym dojazdem transportem publicznym i bliskością do parkingu. Sprawdź dostępność miejsca – wskazówki na co zwrócić uwagę znajdziesz na stronach:

- budynek – strona 48,
- plener – strona 57.

Wydarzenie online i hybrydowe

Wybierz platformę dostępną dla osób z niepełnosprawnościami, łatwą w obsłudze i najlepiej dostępną w języku polskim.

Część serwisów (na przykład Zoom i MS Teams) oferuje możliwość włączenia napisów automatycznych, które zwiększają dostępność dla osób słabosłyszących i części osób g/Głuchych (pod warunkiem, że znają język polski). Możesz również zlecić przygotowanie napisów na żywo.

Jeśli tłumaczysz wydarzenie na polski język migowy – powiedz osobom uczestniczącym, w jaki sposób przypiąć tłumacza, aby był cały czas widoczny na ekranie. Sposób zależy od wybranej przez Ciebie platformy do streamingu. Upewnij się wcześniej, jak to zrobić.

Film z wydarzenia

Jeśli po wydarzeniu transmisja będzie dostępna jako film w Internecie, zgodnie z ustawą o dostępności cyfrowej masz 14 dni na uzupełnienie go o napisy.

Wydarzenie transmitowane

Jeśli tłumaczysz wydarzenie na polski język migowy – zadbaj o to, aby tłumacz był dobrze widoczny. Jego sylwetka powinna zajmować minimum $\frac{1}{8}$ ekranu. Dopilnuj też, aby ręce tłumacza nie były zasłonięte przez napisy. Jest to bardzo ważne, ponieważ język migowy jest językiem wizualno-przestrzennym, w którym najważniejsze są ruchy rąk i ciała oraz mimika osoby tłumaczącej.

Wydarzenia biletowane

W informacji o wydarzeniu wyraźnie określ, czy wydarzenie jest biletowane. Jeśli tak, to napisz jaki jest koszt oraz w jaki sposób można kupić bilety lub pobrać bezpłatne wejściówki.

Zapewnij kilka sposobów zakupu lub rezerwacji biletów, na przykład:

- na stronie internetowej,
- w kasie biletowej,
- poprzez zgłoszenie e-mail lub telefoniczne.

Jeśli udostępniasz tylko jeden sposób zakupu, na przykład przez Internet, wyklucasz osoby, które nie mają dostępu do Internetu albo nie są biegłe w jego obsłudze. Pozostawiając możliwość zakupu tylko w kasie biletowej utrudniasz udział osobom z niepełnosprawnością ruchu, a przez telefon – osobom g/Głuchym i słabosłyszącym (chyba, że możliwa jest rezerwacja przez SMS).

Jeśli oferujesz możliwość zakupu biletu poprzez stronę internetową, zapewnij taką, która spełnia wymogi dostępności.

2. Komunikacja

Język

W języku polskim istnieją określenia, które obecnie uznajemy za obraźliwe, choć kiedyś korzystano z nich w codziennej komunikacji. Część z tych słów dotyczy również osób z niepełnosprawnościami.

Jeśli masz kontakt z osobami z niepełnosprawnościami możesz ich zapytać, w jaki sposób najlepiej o nich mówić, na przykład projektując dla nich ofertę lub dodając na stronę informacje kierowane do grupy osób z konkretną niepełnosprawnością.

Możesz też korzystać z określeń:

- osoba z niepełnosprawnością ruchu lub osoba z niepełnosprawnością ruchową,
- osoba chodząca o kulach,
- osoba poruszająca się przy pomocy kul,
- osoba poruszająca się na wózku,
- osoba niskorosta,
- osoba z niepełnosprawnością intelektualną,
- osoba w kryzysie zdrowia psychicznego,
- osoba z doświadczeniem choroby psychicznej,
- osoba niewidoma,
- osoba z niepełnosprawnością wzroku,
- osoba niedowidząca,
- osoba słabowidząca,
- osoba g/Głucha,
- osoba niedosłyszająca,
- osoba słabosłyszająca,
- osoba w/ze spektrum autyzmu,
- osoba z autyzmem.

Język prosty

W kontakcie z odbiorcami oraz komunikatach medialnych korzystaj z języka prostego.

Język prosty (inaczej prosta polszczyzna) to standard językowy dopasowany do potrzeb szerokiego grona osób. Jest to sposób komunikacji zaprojektowany tak, aby był łatwo zrozumiały i szybki w odbiorze.

Przykładowy tekst nr 1: Rozpatrzenie zgłoszenia powinno nastąpić niezwłocznie, najpóźniej w ciągu 7 dni. Jeśli w tym terminie zapewnienie dostępności albo zapewnienie dostępu w alternatywnej formie nie jest możliwe, powinno nastąpić najdalej w ciągu 2 miesięcy od daty zgłoszenia.

Wersja w języku prostym nr 1: Odpowiemy na Twoje zgłoszenie jak najszybciej. Postaramy się to zrobić w ciągu 7 dni.

Może się zdarzyć, że nie będziemy mogli zapewnić dostępności lub innej formy dostępu w ciągu 7 dni. Jeśli tak się stanie, odpowiemy na Twoje zgłoszenie w ciągu 2 miesięcy.

Przykładowy tekst nr 2: Festiwal Filmów Dokumentalnych to wyjątkowe wydarzenie, które łączy pasjonatów kina, dziennikarzy i twórców filmowych. Przez kilka dni widzowie będą mogli obejrzeć poruszające, autentyczne historie opowiedziane w formie dokumentu. W programie znajdują się filmy poruszające ważne tematy społeczne, kulturalne i ekologiczne, które skłaniają do refleksji i dyskusji. Festiwal to także doskonała okazja, by spotkać się z reżyserami, uczestniczyć w panelach dyskusyjnych oraz poznać kulisy powstawania dokumentów. To wydarzenie, które daje możliwość zgłębienia rzeczywistości, zrozumienia innych kultur i perspektyw oraz odkrywania nieznanych historii.

Wersja w języku prostym nr 2: Osoby zainteresowane kinem, dziennikarzy i twórców filmowych zapraszamy na Festiwal Filmów Dokumentalnych.

W trakcie Festiwalu możesz:

- obejrzeć filmy o ekologii, kulturze i społeczeństwie,
- spotkać się z reżyserami,
- uczestniczyć w dyskusjach,

- poznać kulisy tworzenia filmów.

Udział w Festiwalu pozwoli Ci poznać nowe historie, inne kultury i doświadczenia.

Obsługa klienta

1. Zapewnij różne sposoby kontaktu z instytucją – udostępnij na stronie adresy mailowe i numery telefonów do pracowników.
2. W miejscach obsługi (na przykład punkcie informacyjnym, kasie) zamontuj pętle indukcyjne i zapewnij obsługę w polskim języku migowym. Oznacz te miejsca dobrze widocznymi piktogramami (stosując normę PN-EN 60118-4). Zgłoś pętlę do [bazy na stronie Fundacji Kultury bez Barier Tu Możesz](#).
3. Zadbaj o czytelność tekstów informacyjnych (na przykład regulaminów, cenników) – zapewnij odpowiedni kontrast, wielkość i krój tekstu, uzupełnij komunikaty o piktogramy.
4. Zorganizuj dla pracowników szkolenie z obsługi klienta z niepełnosprawnościami. Nie zapomnij o pracownikach zewnętrznych, takich jak pracownicy ochrony, serwisu sprzątającego, kawiarni na terenie obiektu itp. Obowiązek przeszkolenia możesz ująć w zamówieniu publicznym i umowie z firmą zatrudniającą te osoby.
5. Zadbaj o psich asystentów i przewodników – udostępnij im miskę z wodą w łatwo dostępnym miejscu.

Dowiedz się więcej

Język prosty

- [„Prosty język”, Fundusze Europejskie](#)
- [„Prosto o konkursach Funduszy Europejskich. Poradnik efektywnego pisania”, Ewelina Moroń, Tomasz Piekot, Grzegorz Zarzeczny, Marek Maziarz](#)

Savoir-vivre wobec osób z niepełnosprawnościami:

- [„Kultura dostępności. Wszyscy potrzebujemy dostępności”, red. zespół Centrum Integracja](#)
- [„Savoir-vivre wobec osób z niepełnosprawnością”, red. Agnieszka Jędrzejczak-Sprycha](#)

3. Promocja wydarzenia

Sposoby promocji

Nie ograniczaj się do jednego sposobu promocji, na przykład tylko w Internecie albo tylko w radiu. Pamiętaj, że odbiorcy mają bardzo różnorodne potrzeby, co nie oznacza, że nie są zainteresowane udziałem w kulturze:

- część osób doświadcza wykluczenia cyfrowego i nie dowie się o wydarzeniach publikowanych w mediach społecznościowych (ale może zauważyć plakat na przystanku autobusowym, w sklepie czy przychodni),
- osoby niewidome nie przeczytają reklamy w prasie drukowanej (ale mogą się dowiedzieć o wydarzeniu z radia albo Internetu),
- osoby g/Głuche nie dowiedzą się o wydarzeniu z radia (ale pewnie zwrócą uwagę na film z tłumaczeniem na polski język migowy udostępniony w Internecie).

Zastanów się, jakie sposoby promocji połączyć, aby dotrzeć z informacją do jak najszerszej grupy osób. O poradę możesz poprosić różne organizacje pozarządowe, samorządników i instytucje działające w Gdyni.

Tekst

Wymagane ustawowo

1. Zadbaj o dostępność cyfrową, na przykład:
 - korzystaj z nagłówków (H1, H2, H3 itp.),
 - korzystaj z numerowania i punktatorów,
 - ogranicz liczbę emoji (zmniejszają one dostępność dla osób niewidomych).

Sugerowane rozwiązania

2. Używaj języka prostego.
3. Dodaj informację o dostępności wydarzenia, w tym dane osoby kontaktowej.

Dobre praktyki

4. Stwórz opis wydarzenia w tekście łatwym do czytania i rozumienia ETR (zwiększy to dostępność dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).

Film

Wymagane ustawowo (jeśli publikujesz film w Internecie – na stronie internetowej, w tym w mediach społecznościowych, oraz w aplikacjach mobilnych):

1. Dodaj napisy rozszerzone (zawierające dialogi i opis dźwięków).
2. Dodaj deskrypcję lub audiodeskrypcję (opis treści dla osób niewidomych).

Dobre praktyki

3. Każdy film uzupełnij o napisy rozszerzone (dla osób słabosłyszących) i tłumaczenie na polski język migowy (zapewnisz w ten sposób dostępność dla osób g/Głuchych).
4. Stwórz zaproszenie w polskim języku migowym (nie zapomnij dodać do niego napisów) – pokażesz osobom g/Głuchym, że naprawdę są mile widziane na Twoim wydarzeniu. Zaproś do nagrania osoby g/Głuche.

Grafiki

Wymagane ustawowo (jeśli publikujesz grafiki w Internecie):

1. Dodaj opisy alternatywne dla osób niewidomych.
2. Zapewnij dostępność cyfrową grafik (przejdź do strony 17).

Sugerowane rozwiązania

3. Zadbaj o czytelność wszystkich grafik, w tym plakatów i ulotek (przejdź do strony 17).

Nagrania audio

Wymagane ustawowo (jeśli publikujesz nagranie w Internecie):

1. Dodaj do niego napisy rozszerzone lub transkrypcję.

Dobre praktyki

2. Stwórz wersję w polskim języku migowym, która zapewni dostępność osobom g/Głuchym posługującym się tym językiem.

Dodatkowe pliki

Wymagane ustawowo

1. Zamiast skanów, dodawaj na stronę internetową dokumenty w wersji elektronicznej (.docx lub .pdf), dzięki czemu będą się mogły z nimi zapoznać również osoby niewidome.
 2. Zapewnij dostępność cyfrową dokumentów (przejdź do strony 19).
-

Dowiedz się więcej

- [„Kultura dla wszystkich. Piktogramy. Jak informować osoby z niepełnosprawnościami o dostępnych wydarzeniach?”](#), Fundacja Katarynka
- [„Model dostępnej kultury”](#), Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Fundacja Kultury Bez Barier, Institut für Bildung und Kultur e.V i działające przy nim Kompetenzzentrum für Kulturelle Bildung im Alter und inklusive Kultur (kubia)

4. Strona internetowa

Wymagane ustawowo

1. Zleć audyt dostępności wszystkich stron i aplikacji związanych z wydarzeniem, prowadzonych przez instytucję lub organizację albo wykonaj go samodzielnie.
2. Sukcesywnie naprawiaj błędy w dostępności stron i aplikacji.
3. Przy tworzeniu nowych stron i aplikacji mobilnych uwzględnij w przetargu lub zamówieniu publicznym wymogi ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.
4. Pamiętaj o zapewnianiu opisów alternatywnych, deskrypcji lub audiodeskrypcji i napisów rozszerzonych przy udostępnianych treściach.

Sugerowane rozwiązania

5. Przetestuj strony i aplikacje z osobami z niepełnosprawnościami (mile widziane wynagrodzenie dla osób testujących).
6. Zorganizuj szkolenie dla pracowników z tworzenia opisów alternatywnych i dostępnych dokumentów elektronicznych.

Dowiedz się więcej

- [„Jak samodzielnie zbadać dostępność cyfrową strony internetowej?”, serwis gov.pl](#)

5. Informacja o wydarzeniu i dostępności

W informacji o wydarzeniu zamieść:

- dokładne miejsce wydarzenia (na przykład określ dokładnie w której sali się odbędzie),
- godziny wydarzenia (podaj godzinę rozpoczęcia i zakończenia),
- informację o koszcie i sposobach zakupu biletów,
- mapkę z oznaczonymi najważniejszymi miejscami na terenie wydarzenia lub w budynku (na przykład kasa, miejsce wydarzenia, miejsca parkingowe, toalety, strefa dostępności, strefy z dodatkowymi bodźcami itp.),
- informację o barierach dla różnych grup odbiorców i narzędziach zwiększających dostępność,
- kontakt do koordynatora dostępności lub innej osoby kontaktowej,
- informację o tym, w jaki sposób i w jakim terminie zgłaszać potrzeby dotyczące dostępności.

Pamiętaj, że są treści, które obowiązkowo musisz udostępnić zgodnie z ustawą o dostępności. Jest to na przykład informacja o zakresie działalności instytucji lub organizacji (w trzech wersjach – dostosowanej do potrzeb osób niewidomych, w tekście łatwym do czytania i rozumienia oraz polskim języku migowym).

Zobacz, jak to robią inni

Muzeum Emigracji w Gdyni kompleksowo opisało na swojej stronie dostępność obiektu, oferowane narzędzia oraz istniejące bariery. Opis został skonsultowany z osobami z niepełnosprawnościami i uzupełniony o treści, których według odbiorców brakowało.

[Zobacz opis dostępności Muzeum Emigracji](#)

6. Zakup i rezerwacja biletów

Wymagane ustawowo

1. Zapewnij dostępność cyfrową strony z biletami (zrób audyt dostępności cyfrowej tej strony i popraw ewentualne błędy). Jeśli korzystasz z zewnętrznej platformy – sprawdź, czy jest ona dostępna cyfrowo, a jeśli nie – zapewnij alternatywne rozwiązania (przykłady znajdziesz w punkcie 4).

Sugerowane rozwiązania

2. Oznacz na planie sali miejsca dla osób na wózkach, z miejscem dla psa przewodnika, z zasięgiem pętli indukcyjnej, dobrą widocznością napisów, tłumacza polskiego języka migowego itp. Dopilnuj, aby osoby z obsługi widza i kas wiedziały, gdzie znajdują się takie miejsca i umiały do nich pokierować. Zgłoś pętlę do [bazy Tu możesz](#) i wypromuj tu wydarzenie z pętlą.
3. W informacji o wydarzeniu dokładnie określ wszystkie sposoby rezerwacji i zakupu biletów.
4. Zadbaj o różne możliwości zakupu lub rezerwacji biletów:
 - w kasie,
 - na stronie internetowej,
 - telefonicznie lub mailowo.

7. Miejsce – budynek

Jeżeli organizujesz wydarzenie w budynku, wybierz miejsce, które spełnia wymogi dostępności. Poniżej wskazówki co wziąć pod uwagę przy sprawdzaniu dostępności.

Parking

Sugerowane rozwiązania

1. Zapewnij miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami w pobliżu budynku (pamiętaj, że muszą być odpowiednio oznaczone – kopertą na niebieskim tle).
2. Jeśli nie możesz samodzielnie o to zadbać – zgłoś taką potrzebę do Zarządu Dróg i Zieleni w Gdyni lub zarządcy terenu.
3. Jeżeli nie masz możliwości zapewnienia parkingu – poinformuj na stronie, gdzie w pobliżu znajdują się miejsca parkingowe, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, i czy są płatne.

Wejście

Wymagane ustawowo

4. Zapewnij dostęp dla wszystkich osób, w tym osób poruszających się na wózkach, przy balkonikach, o kulach (wejście bez schodów, z podjazdem lub windą).
5. Zapewnij wejście z psem asystującym lub psem przewodnikiem (zobowiązuje Cię do tego artykuł 6. ustawy o dostępności).
6. Zadbaj o oznaczenie schodów kolorem, który kontrastuje z posadzką (sugerujemy na pierwszym i ostatnim stopniu biegów schodowych, na stopnicy i podstopnicy).
7. Przy schodach zamontuj poręcze i balustrady (na wysokości 75 i 90 centymetrów). Zadbaj, aby mocowanie poręczy do ściany znajdowało się pod poręczą, a nie z boku powierzchni (tak, aby każda osoba mogła objąć poręcz całą dłonią – to szczególnie ważne przy osobach ze spastycznością rąk).
8. Przy schodach wewnętrznych i zewnętrznych oraz pochylniach umożliwiających pokonanie różnicy wysokości powyżej 50 centymetrów zamontuj balustrady na

wysokości 110 centymetrów oraz obustronne poręcze na wysokości 75 i 90 centymetrów od płaszczyzny ruchu.

Sugerowane rozwiązania

9. Oznacz wejście do budynku.
10. Jeśli z jakiegoś powodu musisz zamknąć drzwi na klucz (na przykład, gdy wymagają kontroli dostępu) – zamontuj przy nich dzwonek do wezwania pomocy lub pozostaw numer do kontaktu (również poprzez SMS – pamiętaj, że osoby g/Głuche nie rozmawiają przez telefon).
11. Zadbaj o kontrastowe oznaczenie drzwi i szklanych powierzchni. Oznacz je pasami o szerokości minimum 10-15 centymetrów na dwóch wysokościach (80-110 i 140-160 centymetrów). Pasy na szklanych elementach mogą mieć różną formę: linii, kwadratów, kół, symboli czy motywów dekoracyjnych.

Dobre praktyki

12. Zamontuj fakturowe oznaczenia nawierzchni (są one potrzebne przy większych powierzchniach, na przykład na dworcach, ale nie ma potrzeby ich montowania przy wąskich korytarzach, gdzie osoby niewidome prawdopodobnie i tak będą poruszać się przy ścianach). Jeśli stosujesz oznaczenia nawierzchni – niczym ich nie zastawiaj.

Poruszanie się po budynku

Wymagane ustawowo

13. Pozostaw korytarze i przejścia wolne od barier (na przykład potykaczy, krzesel, stołów, niepotrzebnych przedmiotów).
14. Zapewnij dostęp do wszystkich poziomów budynku (na przykład za pomocą windy zgodnej z normą PN-EN 81-70) i pomieszczeń ogólnodostępnych (na przykład zniweluj progi).
15. Zadbaj o oznaczenie schodów kolorem, który kontrastuje z posadzką (sugerujemy na pierwszym i ostatnim stopniu biegów schodowych, na stopnicy i podstopnicy).
16. Przy schodach zamontuj poręcze i balustrady (na wysokości 75 i 90 centymetrów). Zadbaj, aby mocowanie poręczy do ściany znajdowało się pod poręczą, a nie z boku

powierzchni (tak, aby każda osoba mogła objąć poręcz całą dłonią – to szczególnie ważne przy osobach ze spastycznością rąk).

17. Przy schodach wewnętrznych i zewnętrznych oraz pochylniach umożliwiających pokonanie różnicy wysokości powyżej 50 centymetrów zamontuj balustrady na wysokości 110 centymetrów oraz obustronne poręcze na wysokości 75 i 90 centymetrów od płaszczyzny ruchu.
18. Zadbaj o odpowiednią szerokości korytarzy (minimum 140 centymetrów, przy częstym ruchu dwukierunkowym minimum 180 centymetrów. Jeśli korytarz jest rzadko uczęszczany, przeznaczony do ewakuacji nie więcej niż 20 osób – dopuszcza się jego zwężenie do 120 centymetrów).
19. Zapewnij informację o przestrzeniach budynku w formie wizualnej (na przykład wydrukowanego planu) oraz wybranego z dwóch rozwiązań: dotykowego planu lub audiodeskrypcji przestrzeni (umieść ją na stronie lub w formie znaczników udźwiękowiających przestrzeń, a jeśli nie masz takiej możliwości – przeszkol pracowników lub wolontariuszy ze wskazywania drogi osobom niewidomym).

Sugerowane rozwiązania

20. Oznacz ścieżki do najważniejszych miejsc – tak, aby nikt nie miał wątpliwości, gdzie ma się kierować (korzystaj ze strzałek, drogowskazów, piktogramów z opisem słownym).
21. Stosuj piktogramy, które ułatwią poruszanie się na przykład osobom z niepełnosprawnością intelektualną czy obcokrajowcom.
22. Zamontuj półeczki z opisem w alfabecie brajla lub w piśmie wypukłym na ścianie po stronie klamki, na wysokości 110 centymetrów od posadzki (zobacz zdjęcie 14 na kolejnej stronie). W całym budynku zastosuj taką samą zasadę umieszczania napisów.

Dobre praktyki

23. Zamontuj fakturowe oznaczenia nawierzchni (są one potrzebne przy większych powierzchniach, na przykład na dworcach, ale nie ma potrzeby ich montowania przy wąskich korytarzach, gdzie osoby niewidome prawdopodobnie i tak będą poruszać się przy ścianach). Jeśli stosujesz oznaczenia nawierzchni – niczym ich nie zastawiaj.

Zdjęcie 14. Oznaczenia kontrastowe i półeczka z opisem w brajlu w Szkole Podstawowej nr 16 im. Orła Białego w Gdyni (fot. Katarzyna Tomporowska).

Miejsce obsługi klienta (recepcja, kasa, punkt informacyjny)

Wymagane ustawowo

24. Zamontuj i oznacz pętlę indukcyjną (stosując normę PN-EN 60118-4) oraz zadbaj o przeszkolenie personelu z jej obsługi.
25. Zapewnij dostęp do tłumacza na polski język migowy (osobiście, online lub na wcześniejsze żądanie – określ w informacjach o tej możliwości oraz na ile wcześniej należy zgłosić takie żądanie).

Sugerowane rozwiązania

26. Obniż ladę do wysokości 90 centymetrów i zapewnij jej szerokość co najmniej 1 metra.
27. Zapewnij dostęp do najważniejszych informacji – zadбай o odpowiednią wielkość tekstu (sprawdź wytyczne zawarte na stronie 37 publikacji Polskiego Związku Niewidomych [„Projektowanie i adaptacja przestrzeni publicznej do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących”](#)) oraz kontrast między tłem a tekstem, wydrukuj dodatkowe informacje w tekście łatwym do czytania i rozumienia, przedprzewodniki oraz ewentualnie teksty w alfabecie Braille’a.

Miejsce wydarzenia

Sugerowane rozwiązania

28. Zapewnij dostęp do miejsca wydarzenia dla osób z trudnościami w poruszaniu się (na przykład możliwość szybkiego dojścia do miejsc siedzących, toalety, szatni, baru, kawiarni itp.).
29. Ustal wcześniej do jakich miejsc obsługa ma kierować osoby poruszające się na wózkach (na przykład, jeśli na widowni są wyznaczone konkretne miejsca dla nich i ich asystentów).
30. Zapewnij miejsca dla asystentów obok miejsc dla osób z niepełnosprawnościami (tak, aby osoby, które przyszły razem, mogły wziąć udział w wydarzeniu wspólnie, a nie osobno).
31. Zapewnij miejsca do siedzenia z oparciami i podłokietnikami.
32. Zapewnij asystę przy dojściu do miejsca (możesz do tego zadania zaangażować przeszkolonych wolontariuszy).
33. Zainstaluj w miejscu wydarzenia pętle indukcyjne. Zgłoś pętlę do [bazy Tu możesz](#) i wypromuj tu wydarzenia z pętlą.

Wydarzenie

34. Jeśli wśród osób występujących są osoby na wózkach albo zakładasz możliwość wejścia publiczności na scenę – zapewnij jej dostępność:
35. Przygotuj komfortowy podjazd na scenę.

36. Zadbaj o statyw pod mikrofon (jest to szczególnie ważne w przypadku osób o obniżonej sprawności rąk).
37. Jeśli na scenie są miejsca do siedzenia (na przykład organizujesz dyskusję) – ustal wcześniej:
- a. czy osoba na wózku chce się z niego przesiąść – jeśli tak, daj jej na to chwilę (na przykład w formie przerwy technicznej),
 - b. czy będzie jej towarzyszył asystent – jeśli tak, zapewnij jej miejsce tuż obok.

Sugerowane rozwiązania

38. Jeśli organizujesz catering – zadbaj o komfortowy dostęp do niego dla wszystkich uczestników (na przykład umieść go na wysokości odpowiedniej dla osób na wózkach, zadbaj o odpowiednią wysokość stolików, podpisy przy posiłkach, listy alergenów, asystę dla osób niewidomych itp.).

Dobre praktyki

39. Jeśli zapewniasz tłumaczenie na polski język migowy – upewnij się, że tłumacz jest dobrze oświetlony i widoczny.
40. Jeśli wykorzystujesz napisy na żywo – upewnij się, że są odpowiednio duże i widoczne (możesz skorzystać z [wytycznych Polskiego Związku Niewidomych](#)).
41. Jeśli korzystasz ze sprzętu do audiodeskrypcji – sprawdź, czy wszystkie odbiorniki i słuchawki działają. Upewnij się, że baterie są naładowane, a obsługa umie pomóc uczestnikom w obsłudze odbiorników. W informacji o wydarzeniu poinformuj, gdzie będą wydawane odbiorniki.

Toalety

Wymagane ustawowo

42. Zadbaj o dostępność architektoniczną toalety – zapoznaj się z zasadami ich tworzenia: [Model dostępnej szkoły](#) i [ABC Budowlane](#) oraz skonsultuj z Wydziałem Dostępności Urzędu Miasta Gdyni.

Sugerowane rozwiązania

43. Nie zamykaj toalety na klucz.

44. Zadbaj o oznakowanie toalet (zachowaj kontrast między tłem a tekstem, użyj podpisu z piktogramem – [więcej o kontraście](#) znajdziesz na stronie [niepełnosprawni.pl](#)).
45. Zamontuj w toalecie alarm SOS. Alarm umieść w miejscu łatwo dostępnym dla osoby leżącej i stojącej, ale takim, który uniemożliwia przypadkowe włączenie przez osobę niewidomą (na przykład nie przy wejściu do toalety albo przy umywalce). Na stronie [niepełnosprawni.pl](#) przeczytasz więcej o tym, [jak odpowiednio zamontować alarm](#).

Dobre praktyki

46. Przy wejściu do toalety zamontuj jej plan tyflograficzny. Dzięki temu osoba niewidoma będzie mogła zapoznać się z rozmieszczeniem poszczególnych sprzętów sanitarnych.
47. Udostępnij komfortkę – miejsce do przebierania osób dorosłych z niepełnosprawnościami.

Szatnia

Sugerowane rozwiązania

48. Zapewnij możliwość bezpłatnego korzystania z szatni lub/i ustaw ogólnodostępne wieszaki z haczykami na dwóch wysokościach (na przykład 100-120 i 140-160 centymetrów od posadzki, aby były dostępne dla osób o różnym wzroście i poruszających się na wózkach).
49. Obniż ladę w szatni do wysokości 90 centymetrów.
50. W przypadku szatni samoobsługowej:
- zadbaj o czytelną instrukcję korzystania z szatni (pisaną językiem prostym, czytelnym krojem tekstu, z piktogramami lub zdjęciami),
 - zadbaj o możliwość samodzielnej obsługi przez osoby niewidome (na przykład oznacz szafki w alfabecie Braille’a lub/i przygotuj audiodeskrypcję),
 - zainstaluj wieszaki na różnej wysokości.

Pokój wyciszenia

Sugerowane rozwiązania

Stwórz pokój wyciszenia – miejsce pozwalające na wyciszenie się, odizolowanie od bodźców zewnętrznych. Koncepcja pokoju wyciszenia powstała z myślą o osobach neuroróżnorodnych, ale może z niego skorzystać każdy, kto potrzebuje odpoczynku od hałasu, tłumy, światła, zapachów i innych bodźców.

W pokoju wyciszenia zapewnij:

- możliwość przygaszenia światła, a jeśli w pokoju są okna – możliwość ich zaciemnienia,
- miejsca do siedzenia,
- poduszki i koce,
- akcesoria relaksacyjne – piłeczki lub zabawki antystresowe, koce obciążeniowe,
- słuchawki wyciszające albo jednorazowe zatyczki do uszu.

Najlepiej, aby pokój wyciszenia nie był zamykany na klucz. Zaleca się, aby został zlokalizowany jak najbliżej przestrzeni, w których odbywają się wydarzenia lub wystawy.

Dodaj informację o pokoju wyciszenia w zaproszeniu oraz w informacjach o dostępności. Oznacz go na mapce.

Ewakuacja

Wymagane ustawowo

Organizując wydarzenie, sprawdź czy w miejscu wydarzenia są procedury ewakuacji osób z niepełnosprawnościami, kto jest odpowiedzialny za ewakuację, jaki jest system alarmowy oraz sprzęt do ewakuacji. O sposobach ewakuacji napisz na stronie wydarzenia.

Najlepiej, aby:

- system alarmowy miał formę dźwiękowo-światłą (dzięki temu osoby niewidome usłyszą alarm, a g/Głuche go zobaczą),

- w budynku był sprzęt do ewakuacji osób z niepełnosprawnościami (materace lub krzesła do ewakuacji) – to ważne, jeśli organizujesz wydarzenie na innym poziomie niż poziom gruntu,
- istniała instrukcja ewakuacji osób z niepełnosprawnościami (jeśli jej nie ma – zaangażuj do jej stworzenia osobę pełniącą służbę w straży pożarnej),
- pracownicy byli przeszkoleni z ewakuacji osób z niepełnosprawnościami (takie szkolenia warto też powtarzać).

Dowiedz się więcej

[Publikacja „Dostępność. Bezpieczna ewakuacja”, Monika Hyjek, Maciej Augustyniak, Paulina Tota-Stawarczyk](#)

8. Miejsce – plener

Wybór miejsca

Sugerowane rozwiązania

Jeśli to możliwe, wybierz miejsce, w którym:

- transport publiczny i miejsca parkingowe, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, są w odległości nie większej niż 50 metrów,
- jest dostęp do bezpłatnych toalet, w tym dla osób z niepełnosprawnościami,
- jest utwardzona nawierzchnia, która umożliwia poruszanie się osobom na wózkach,
- są zacienione miejsca,
- są miejsca do odpoczynku i przynajmniej część z nich ma oparcia i podłokietniki.

Poruszanie się po terenie

Sugerowane rozwiązania

1. Zadbaj o utwardzenie ścieżek do najważniejszych miejsc – punktu informacyjnego, widowni i miejsc warsztatowych, toalet, miejsc odpoczynku, strefy dostępności, strefy gastronomicznej i punktu pierwszej pomocy.
2. Stwórz mapkę terenu i udostępnij ją na stronie wydarzenia oraz w formie papierowej w punkcie informacyjnym.
3. Stosuj piktogramy, które ułatwią poruszanie się na przykład osobom z niepełnosprawnością intelektualną czy obcokrajowcom.
4. Oznacz i zabezpiecz kable, najlepiej poprowadź je tak, aby nie nachodziły na ścieżki poruszania się osób uczestniczących.

Dobre praktyki

5. Zapewnij asystę przy dojściu do miejsca (możesz do tego zadania zaangażować przeszkolonych wolontariuszy – zadbaj o to, aby byli widoczni, na przykład poprzez kamizelki odblaskowe, koszulki w wybranym kolorze, itp.).

Wydarzenie

6. Jeśli wśród osób występujących są osoby na wózkach albo zakładasz możliwość wejścia publiczności na scenę – zapewnij jej dostępność:
 - a. Przygotuj komfortowy podjazd na scenę.
 - b. Zadbaj o statyw pod mikrofon (jest to szczególnie ważne w przypadku osób o obniżonej sprawności rąk).
7. Jeśli na scenie są miejsca do siedzenia (na przykład organizujesz dyskusję) – ustal wcześniej:
 - c. czy osoba na wózku chce się z niego przesiąść – jeśli tak, daj jej na to chwilę (na przykład w formie przerwy technicznej),
 - d. czy będzie jej towarzyszył asystent – jeśli tak, zapewnij jej miejsce tuż obok.

Sugerowane rozwiązania

8. Jeśli organizujesz catering – zadbaj o komfortowy dostęp do niego dla wszystkich uczestników (na przykład umieść go na wysokości odpowiedniej dla osób na wózkach, zadbaj o odpowiednią wysokość stolików, podpisy przy posiłkach, listy alergenów, asystę dla osób niewidomych itp.).

Strefa dostępności

Sugerowane rozwiązania

9. Jeśli organizujesz koncert, niedaleko od sceny zbuduj platformę z pochylnią, która zapewni dobrą widoczność sceny dla uczestników z niepełnosprawnościami i asystentów.
10. Zadbaj o dobrą widoczność sceny – na linii wzroku nie może być żadnych przeszkód, osoby na platformie muszą dobrze widzieć to, co się dzieje na scenie, w tym na przykład tłumaczy.
11. Na platformie zapewnij krzesła oraz koce, zainstaluj i oznacz pętlę indukcyjną. Zgłoś pętlę do [bazy Tu możesz](#) i wypromuj tu wydarzenia z pętlą.

12. Pamiętaj, że z platformy mogą korzystać nie tylko osoby na wózkach, ale też niewidome, g/Głuche, w ciąży, starsze, z niepełnosprawnością czasową itp. (koniecznie poinformuj o tym obsługę tej strefy).
13. Oznacz platformę i dojście do niej.
14. Dopilnuj, aby obsługa wydarzenia wiedziała, gdzie znajduje się platforma i jak pokierować do niej osoby uczestniczące.

Zobacz, jak to robią inni

Open'er Festival od wielu lat stara się o zapewnienie dostępności. Na festiwalu znajdziesz na przykład strefę dostępności, dostosowane toalety, możesz też skorzystać z pomocy wolontariuszy.

[Zobacz informacje na temat Open'er Festival](#)

Orange Warsaw Festival zapewnia też tłumaczenia na polski język migowy, pętle indukcyjne w punktach obsługi, audioulotki i audiodeskrypcje koncertów.

[Zobacz więcej o dostępności Orange Warsaw Festival](#)

Strefa wyciszenia i odpoczynku

Sugerowane rozwiązania

15. Na terenie wydarzenia zapewnij różne miejsca do odpoczynku (na przykład leżaki, pufy, ławki) i dopilnuj, aby przynajmniej część z nich była w cieniu i miała wygodne oparcia i podłokietniki – aby osoby starsze lub z trudnościami w poruszaniu się mogły z nich łatwo wstać (w ich przypadku leżaki czy pufy są zbyt niskie i nie zapewniają odpowiedniego podparcia).

Dobre praktyki

16. Wyznacz miejsce wyciszenia – strefę oddaloną od bodźców zewnętrznych, wyposażoną w miejsca do siedzenia, koce, słuchawki wyciszające itp.

Toalety

Sugerowane rozwiązania

17. Zapewnij toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
18. Dostosowaną toaletę postaw najbliżej przejścia – aby dojście do niej było jak najkrótsze.
19. Udostępnij komfortkę – miejsce do przebierania osób dorosłych z niepełnosprawnościami.

Zobacz, jak to robią inni

Oprócz standardowych dostosowań, osoby uczestniczące w **Festiwalu WROsound** mogą też skorzystać z komfortki.

[Zobacz więcej o dostępności Festiwalu WROsound](#)

9. Wydarzenie – spektakl

Sugerowane rozwiązania

1. Przy informacji o spektaklu poinformuj o możliwości i sposobie zgłaszania potrzeb w zakresie dostępności i postaraj się zrealizować te potrzeby. Opisz oferowane rozwiązania, wskaż jak i gdzie można z nich skorzystać. Jeśli zapewniasz audiodeskrypcję, wskaż, gdzie można odebrać odbiornik i oddać po spektaklu.
2. Zadbaj o miejsce dla osoby z psem przewodnikiem (tak, aby w trakcie spektaklu pies mógł się swobodnie położyć), a jeśli osoba przyjdzie z asystentem – o miejsce dla asystenta tuż przy osobie z niepełnosprawnością.
3. W opisie spektaklu umieść ostrzeżenie o treściach wrażliwych (tzw. trigger warning).
4. Zorganizuj spektakle:
 - z audiodeskrypcją dla osób niewidomych,
 - z tłumaczeniem na polski język migowy i napisami rozszerzonymi w języku polskim.

Dobre praktyki

5. Przy tworzeniu spektakli od razu zaangażuj koordynatora dostępności, aby wiedział jak będzie wyglądał spektakl, doradził na przykład jak powinno być ustawione światło (aby zapewnić dobrą widoczność, w tym osoby tłumaczącej na PJM), jak zapewnić dostępność osobom na wózkach itp.
6. Udostępnij przedprzewodnik, w którym opiszesz poszczególne przestrzenie teatru, czego można się spodziewać w trakcie spektaklu (na przykład, że w przedstawieniu są głośne dźwięki, migające światła itp.), możesz też napisać jaki strój obowiązuje w teatrze (dla niektórych może to nie być oczywista kwestia) itp.
7. Stwórz opis spektaklu w tekście łatwym do czytania i rozumienia (obecnie wprowadzenie takich opisów planuje na przykład Teatr Miniatura w Gdańsku).
8. Zorganizuj spacer sensoryczny przed lub po spektaklu. W trakcie takiego spaceru osoby niewidome mogą zapoznać się z materiałami dotykowymi, na przykład ze scenografią i strojami. Takie spacer organizuje na przykład Opera Bałtycka w Gdańsku.

Przy organizacji tłumaczenia na polski język migowy:

- zaangażuj do tłumaczenia dwie osoby, które będą się zmieniać w trakcie wydarzenia (dzięki temu tłumaczenie będzie dobrej jakości).
- zadбай o to, aby tłumacz był dobrze widoczny i oświetlony oraz oznacz miejsca na sali, w których jest on widoczny najlepiej,
- nawiąż współpracę ze sprawdzonymi organizacjami i tłumaczami (na przykład zrzeszonymi w Stowarzyszeniu Tłumaczy Polskiego Języka Migowego).

Przy organizacji spektaklu z napisami:

- zadбай o dobrą widoczność napisów (ich wielkość oraz czytelność),
- umieść ekran z napisami nad sceną lub z boku,
- oznacz na sali miejsca, z których najwygodniej będzie patrzeć na scenę i czytać napisy.

Przy organizacji spektaklu z audiodeskrypcją:

- wyznacz lektora,
- upewnij się, czy lektor posiada skrypt audiodeskrypcji,
- zrób próbę czytania audiodeskrypcji,
- sprawdź, czy wszystkie odbiorniki i słuchawki działają,
- upewnij się, że baterie w odbiornikach są naładowane, a obsługa umie pomóc uczestnikom w obsłudze odbiorników.

Zobacz, jak to robią inni

W **Teatrze Miniatura w Gdańsku** wszystkie spektakle w sezonie dostępne są z audiodeskrypcją na żądanie. Dzięki temu osoby niewidome tak jak wszyscy inni widzowie mogą dowolnie wybrać termin spektaklu.

[Więcej o ofercie Teatru Miniatura](#)

Opera Bałtycka w Gdańsku oraz **Teatr Wybrzeże** w każdym sezonie proponują widzom dostępne wydarzenia, na przykład spektakle z audiodeskrypcją i spacerami sensorycznymi wprowadzającymi do nich, spektakle z tłumaczeniem na polski język migowy czy z napisami w języku polskim i angielskim.

[Więcej o ofercie Opery Bałtyckiej](#)

[Więcej o ofercie Teatru Wybrzeże](#)

Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie w każdym miesiącu organizuje kilka spektakli dostępnych. Wyjątkowym spektaklem z repertuaru jest „Romeo i Julia” w reżyserii Dominiki Feiglewicz i Zdenki Pszczołowskiej. Jest to sztuka stworzona i odgrywana wspólnie przez osoby słyszące i g/Głuche.

[Więcej o spektaklu „Romeo i Julia”](#)

Dowiedz się więcej

[Odcinek podcastu Fundacji Katarynka: „Dominika Kozłowska i Dominika Feiglewicz. Teatr w polskim języku migowym”](#)

10. Wydarzenie – projekcja filmowa

Sugerowane rozwiązania

1. Przy informacji o wydarzeniu, poinformuj o możliwości i sposobie zgłaszania potrzeb w zakresie dostępności i postaraj się zrealizować te potrzeby. Opisz oferowane rozwiązania, wskaż jak i gdzie można z nich skorzystać. Jeśli zapewniasz audiodeskrypcję, wskaż, gdzie można odebrać odbiornik i oddać go po projekcji.
2. Zadbaj o miejsce dla osoby z psem przewodnikiem (tak, aby w trakcie projekcji pies mógł się swobodnie położyć), a jeśli osoba przyjdzie z asystentem – o miejsce dla asystenta tuż przy osobie z niepełnosprawnością.
3. W opisie filmu umieść ostrzeżenie o treściach wrażliwych (trigger warning), migających światłach (mogą powodować ataki epilepsji).
4. Sprawdź czy pokazywany film jest dostępny w aplikacji „Kino dostępne” i jeśli tak, dodaj o tym informację przy opisie filmu.
5. Sprawdź, w których salach kinowych działa aplikacja „Kino dostępne” i dodaj o tym informację na stronie internetowej.
6. Upewnij się, że napisy do filmu są napisami rozszerzonymi, czyli w standardzie dla osób niesłyszących (są kolorowe i opisują nie tylko dialogi, ale również inne dźwięki).
7. Zorganizuj projekcje z:
 - audiodeskrypcją dla osób niewidomych,
 - lektorem lub dubbingiem w przypadku filmów w języku obcym,
 - tłumaczeniem na polski język migowy i z napisami rozszerzonymi w języku polskim (szczególnie w przypadku filmów po polsku, które w przeciwieństwie do filmów zagranicznych zazwyczaj nie są dostępne dla osób g/Głuchych i słabosłyszących przez brak napisów).
8. Organizuj seanse przyjazne sensorycznie (z myślą o osobach w spektrum autyzmu, o wysokiej wrażliwości, w kryzysie zdrowia psychicznego, ale też osobach starszych lub szukających wyciszenia):
 - wybierz mniejszą salę o większym rozstawie siedzeń (aby w trakcie projekcji można było bez problemu wyjść z sali),
 - pozostaw w sali delikatne światło (przynajmniej na czas trwania reklam),

- zmniejsz głośność,
 - jeśli w sali migają światła alarmu lub projektora – sprawdź, z których siedzeń są one widoczne i wyłącz je z systemu rezerwacji lub poinformuj o tym na stronie z biletami,
 - zapewnij pokój wyciszenia lub na czas projekcji zorganizuj strefę wyciszenia, z dala od bodźców (sprawdź stronę 29),
 - przygotuj przedprzewodnik i opisz w nim przestrzeń kina (sprawdź stronę 29).
9. Zadbaj o to, aby zespół był odpowiednio przeszkolony w zakresie potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W przypadku organizacji pokazów przyjaznych sensorycznie, uwzględnij szczególnie potrzeby osób w spektrum autyzmu oraz osób doświadczających kryzysu zdrowia psychicznego.

Dobre praktyki

10. Zainstaluj w sali i oznacz pętlę indukcyjną. Jeśli zasięg pętli jest ograniczony – oznacz, jakie miejsca są nim objęte. Zgłoś pętlę do [bazy Tu możesz](#) i wypromuj tu wydarzenia z pętlą.
11. Nagraj spot o seansach i wydarzeniach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami i opublikuj go w Internecie oraz pokazuj przed wszystkimi seansami.

Warto wiedzieć! Wszystkie filmy finansowane przez Polski Instytut Sztuki Filmowej muszą mieć audiodeskrypcję, przy czym najczęściej nie trafia ona do dystrybucji kinowej.

Dowiedz się więcej

[„Narzędziownik kina dostępnego”, koncepcja: Joanna Stankiewicz, Jakub Walczyk](#)

[„Filmolekcje dla każdego, czyli edukacja filmowa dla osób z niepełnosprawnościami sensorycznymi, Monika Dubiel, Aleksandra Szorc](#)

[Podcast Fundacji Katarynka: „Daniel Jaroszek. Czy polskie filmy są dostępne dla niewidomych?”](#)

[Podcast Fundacji Katarynka: „Audiodeskrypcja kinowa. Co musisz wiedzieć?”](#)

Zobacz, jak to robią inni

Instytut Kultury Miejskiej w Gdańsku organizuje dostępne pokazy kinowe – z audiodeskrypcją, tłumaczem polskiego języka migowego, napisami rozszerzonymi.

[Więcej o Kinie Dostępnym w IKM](#)

Gdański Archipelag Kultury prowadzi pierwszy w Gdańsku Migający Klub Filmowy – cykl spotkań w polskim języku migowym, stworzony w wyniku przeprowadzonych przez GAK konsultacji społecznych z osobami g/Głuchymi oraz słabosłyszącymi.

[Więcej o Migającym Klubie Filmowym](#)

Centrum Kultury Zamek w Poznaniu co wtorek i czwartek organizuje dostępne pokazy w Kinie Pałacowym. W 2025 roku po raz pierwszy zaprasza widownię do udziału w Festiwalu Kina Bez Barrier, obejmującym Forum Bez Barrier i Przegląd Filmów Dostępnych.

[Więcej o Kinie Bez Barrier](#)

[Więcej o Festiwalu Kina Bez Barrier](#)

Część festiwali filmowych poszerza swoją ofertę o seanse dostępne.

Są to na przykład [Międzynarodowy Festiwal Filmowy Nowe Horyzonty](#), [Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni](#), [All Inclusive Film Festival](#), [Millennium Docs Against Gravity](#).

11. Wydarzenie – koncert

Sugerowane rozwiązania

1. Zapewnij miejsca dla osób z niepełnosprawnością ruchu – tak, aby osoby stojące nie zasłaniały im widoku (pamiętaj też o zapewnieniu obok nich miejsc dla asystentów).
2. Jeśli organizujesz koncert w plenerze – zapewnij platformę z podjazdem (więcej na stronie 57).
3. Wszystkie strefy dostępności (miejsca dla osób na wózkach, z pętlą indukcyjną i widokiem na tłumacza) oznacz na mapce i udostępnij ją w miejscu koncertu oraz wcześniej na stronie internetowej wydarzenia.
4. Unikaj ustawiania reflektorów w taki sposób, by świeciły bezpośrednio w oczy widzów – może to powodować dyskomfort, utrudniać odbiór wydarzenia, a w skrajnych przypadkach wywołać ataki epilepsji. Szczególnie unikaj efektów migającego światła skierowanego w stronę publiczności. Jeśli nie masz wpływu na oświetlenie i nie znasz jego charakteru, zamieść w opisie wydarzenia (np. na stronie internetowej) informację o możliwości wystąpienia intensywnych efektów świetlnych.

Dobre praktyki

5. Zapewnij tłumaczenie koncertu na polski język migowy.
6. Zadbaj o widoczność tłumacza, na przykład umieść widok na niego na telebimie lub ekranie ustawionym w dobrze oznaczonej strefie (tak, aby osoby g/Głuche wiedziały, gdzie się skierować).
7. Zapewnij i oznacz piktogramem miejsca z dostępem do pętli indukcyjnej.

Dowiedz się więcej

[Podcast Fundacji Katarynka: „Marta Zając i Maciej Augustyniak. Dostępne festiwale muzyczne”](#)

Zobacz, jak to robią inni

Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN organizuje [koncerty przyjazne sensorycznie](#), dostosowane do potrzeb dzieci w spektrum autyzmu.

[SLOT Art Festival w Lubiążu](#) we współpracy z **Fundacją Katarynka z Wrocławia** organizuje koncerty tłumaczone na polski język migowy. Na festiwalu jest miejsce wyciszenia, a [na stronie SLOT-u](#) można znaleźć mapkę z najważniejszymi miejscami i informacją, czy są one dostępne.

Sinfonia Varsovia przygotowała [broszurę](#) o tym, jak przygotować się do koncertu orkiestry.

12. Wydarzenie – warsztaty

Sugerowane rozwiązania

1. Zadbaj o miejsca do odpoczynku (krzesła, sofy, ławki z podłokietnikami).
2. Dopasuj przebieg warsztatów i ich długość do potrzeb i możliwości uczestników.
3. Stwórz ofertę oddzielnych warsztatów dostosowanych do potrzeb różnych uczestników, w tym osób z niepełnosprawnością intelektualną, niewidomych i g/Głuchych.

Dobre praktyki

4. Stwórz przedprzewodnik opisujący typowy przebieg warsztatów i umieść go na swojej stronie.
5. Jeśli warsztaty odbywają się na wystawie lub innej przestrzeni, która może narażać uczestników na różne bodźce sensoryczne – poinformuj o tym w przedprzewodniku.

Zobacz, jak to robią inni

Przedprzewodniki po warsztatach przygotowały na przykład:

[Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku,](#)

[Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki.](#)

Dowiedz się więcej

[„Dostępny warsztat zaczyna się na długo przed wejściem do sali”, Agata Etmanowicz, Rafał Lis](#)

13. Wydarzenie – konferencja, spotkanie

Sugerowane rozwiązania

1. Przy informacji o wydarzeniu lub w formularzu zgłoszeniowym zapytaj o potrzeby osób uczestniczących dotyczące dostępności i postaraj się zrealizować te potrzeby.
2. Zadbaj o dostępność prezentacji dla osób słabowidzących – przygotuj i wyślij prelegentom wytyczne do tworzenia prezentacji (możesz skorzystać z wytycznych ze strony 18).
3. Jeśli wśród uczestników lub prelegentów są osoby g/Głuche, zapewnij tłumaczenie na polski język migowy, a w przypadku osób słabosłyszących – dostęp do pętli indukcyjnej przynajmniej w części sali (pamiętaj, aby oznaczyć piktogramem miejsca z zasięgiem pętli). Zgłoś pętlę do [bazy Tu możesz](#) i wypromuj tu wydarzenia z pętlą.
4. Jeśli wśród prelegentów są osoby:
 - z niepełnosprawnością ruchu – zapewnij dostępność architektoniczną miejsca wygłaszania prelekcji (na przykład wejścia na scenę). Pamiętaj o statywie na mikrofon czy pulpicie na notatki na wysokości do 110 centymetrów.
 - korzystające z aparatów słuchowych lub implantów słuchowych – zapewnij pętle indukcyjne nie tylko na widowni, ale i na scenie.

Dobre praktyki

5. Stosuj napisy na żywo.
6. Zapewnij osobom niewidomym asystenta przeszkolonego z audiodeskrypcji.
7. Udostępnij przedprzewodnik, w którym zamieścisz między innymi:
 - opis ścieżki uczestnika lub prelegenta – opisz po kolei wszystkie miejsca, do których powinien się zgłosić, aby wziąć udział w konferencji,
 - opis i zdjęcia wszystkich miejsc, w których odbywa się konferencja,
 - informację o narzędziach zwiększających dostępność (pętlach indukcyjnych, tłumaczeniach, napisach, audiodeskrypcji itp.),
 - potencjalnie trudne punkty wizyty (na przykład hałasy, zapachy z restauracji, szklane schody lub podłogę, ostre lub migające światła itp.),

- dane osoby kontaktowej (imię i nazwisko, adres e-mail, numer telefonu komórkowego),
- wszystkie najważniejsze informacje o konferencji (godziny, miejsca, zwłaszcza sale, jeśli się zmieniają, informacje o ewakuacji, itp.).

Dowiedz się więcej

[„Dostępne wydarzenia w praktyce”, Monika Szczygielska](#)

14. Wydarzenie – wystawa stała lub czasowa

Dostępność architektury

Sugerowane rozwiązania

1. Zapewnij dostępność wszystkich elementów wystawy, zwróć szczególną uwagę na:
 - a. wysokość elementów wystawy (zadbaj, aby wszystkie elementy były dobrze widoczne zarówno z poziomu wzroku osoby poruszającej się na wózku, jak i osoby wysokiej),
 - b. dostępność gablot, stołów i innych mebli ekspozycyjnych – aby każda osoba mogła zobaczyć i dotknąć wszystkich elementów wystawy,
 - c. szerokość przejść (minimum 200 centymetrów, aby zwiedzający mogli się wymijać, minimum 150 centymetrów, jeśli ruch jest w jedną stronę),
 - d. zabezpiecz elementy wystające powyżej 15 centymetrów ponad podłogą, ponieważ mogą stanowić zagrożenie dla osób niewidomych.
2. Zapewnij miejsca do odpoczynku i dopilnuj, aby przynajmniej część z nich była dostosowana do potrzeb osób starszych (miała oparcia i podłokietniki).

Czytelność

Wymagane ustawowo

1. Zadbaj o dobrze widoczne oznaczenia kierunkowe (zapewnij odpowiedni kontrast i wielkość, stosuj piktogramy, na przykład ze [strony Fundacji Kultura Bez Barrier](#) lub [Fundacji Katarynka](#)).
2. Zadbaj o dobre oświetlenie elementów wystawy (takie, które zapewnia widoczność wszystkich elementów, ale jednocześnie nie razi i nie odbija się od elementów wystawy).
3. Zadbaj o czytelność tekstu – stosuj łatwe do odczytania kroje tekstu (sprawdź podpowiedzi na stronie 18), zapewnij duży kontrast między tłem a tekstem, dopilnuj, aby napisy były odpowiednio duże (sprawdź wytyczne ze strony 37 publikacji).

Polskiego Związku Niewidomych [„Projektowanie i adaptacja przestrzeni publicznej do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących”](#)).

Zrozumiałość

Sugerowane rozwiązania

Aby zwiększyć zrozumiałość tekstów:

1. Jeśli możesz – zamieniaj trudne słowa (na przykład zamiast pisać „kolofon”, napisz „autorzy i autorki” albo „informacje o wydaniu”).
2. Jeśli ze względów merytorycznych musisz użyć trudnych słów – wyjaśnij je (na przykład „deforestacja, czyli...” – zwłaszcza przy tekstach kuratorskich i dłuższych tekstach pisanych przez ekspertów, a kierowanych do szerszego grona odbiorców).

Bodźce sensoryczne

Sugerowane rozwiązania

1. Ogranicz bodźce sensoryczne stosowane na wystawie (na przykład zapachy, głośne dźwięki, migające lub ostre światło itp.).
2. Zapewnij regulację światła i dźwięku.
3. Nie stosuj zapachów (jeżeli zastosowanie zapachu jest istotne, dostęp do niego powinien być intencjonalny, na przykład po odsłonięciu jakiegoś elementu, specjalnym zbliżeniu się do niego).
4. Filmy nie powinny zawierać elementów drażniących: stroboskopowego światła, szybko zmieniających się obrazów, głośnych i niespodziewanych dźwięków, na przykład krzyku (takie elementy mogą wywoływać napady epilepsji). Jeżeli filmy zawierają takie elementy, umieść informację o tym w przestrzeni wystawy, przed wejściem na wystawę oraz w informacji o wystawie na stronie internetowej.
5. Jeśli nie możesz ograniczyć bodźców sensorycznych – uprzedź o nich w informacjach o wystawie i zorganizuj ciche godziny zwiedzania.

Dostosowanie do potrzeb różnych odbiorców

Sugerowane rozwiązania

1. Filmy uzupełnij o napisy rozszerzone, dostosowane do potrzeb osób g/Głuchych (opisujące dialogi i inne dźwięki).
2. Nagrania audio uzupełnij o transkrypcje (możesz je udostępnić za pomocą kodów QR lub wydruków).
3. Zorganizuj oprowadzania dostosowane do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami.
4. Przygotuj dodatkowe materiały, zwłaszcza do wystaw stałych:
 - a. audioprzewodnik z audiodeskrypcją lub zapewnij audiodeskrypcje najważniejszych elementów wystawy,
 - b. wideoprzewodnik w polskim języku migowym,
 - c. tyflografiki lub modele dotykowe uzupełnione o audiodeskrypcje,
 - d. teksty łatwe do czytania i rozumienia ETR,
 - e. przedprzewodnik dla osób w spektrum autyzmu.

Dobre praktyki

5. Ustal stałe ciche godziny – czas, w którym wpuszczasz na wystawę mniej osób. Światła w tym czasie są przygaszone, dźwięki wyciszone, a w przestrzeni nie są organizowane żadne wydarzenia. Pamiętaj, aby ciche godziny odbywały się po południu lub w weekend – wtedy skorzystają z nich również osoby, które pracują. Dopilnuj, aby osoby zajmujące się rezerwacjami grup lub wynajmem przestrzeni, wiedziały o zasadach cichych godzin i nie rezerwowały w tym czasie wejść.

Dowiedz się więcej

[„Dostępna wystawa muzealna”, Iwona Parzyńska, Beata Cichy, Tomasz Szeniaich](#)

[„HALO! zin – wystawy w Lublinie dostępne dla osób niewidomych i słabowidzących”](#)

Zobacz, jak to robią inni

Wystawom prezentowanym w **Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie** towarzyszą różne narzędzia zwiększające dostępność, jednak na szczególną uwagę zasługują tyflografiki tworzone z myślą o osobach niewidomych. Tyflografikom zawsze towarzyszą audiodeskrypcje możliwe do odsłuchania po zeskanowaniu kodu QR.

Z kolei na wystawie stałej **Muzeum Emigracji w Gdyni** znajdziesz też modele dotykowe, elementy w alfabecie Braille'a oraz kody QR do audiodeskrypcji i tłumaczeń wszystkich tekstów na polski język migowy. Instytucja stworzyła audioprzewodniki dla osób niewidomych, z niepełnosprawnością intelektualną oraz wideoprzewodnik w PJM.

15. Wydarzenie – spacer

Rozwiązania sugerowane

1. wybierz trasę dostępną architektonicznie (utwardzoną, bez schodów lub z podjazdami, z miejscami do odpoczynku),
2. w informacji o spacerze:
 - oznacz jego trasę, długość (w kilometrach) i przewidywany czas trwania, aby osoby mogły świadomie podjąć decyzję o udziale biorąc pod uwagę swoje możliwości,
 - zapytaj osoby uczestniczące o potrzeby dotyczące dostępności i postaraj się te potrzeby zrealizować,
3. prowadząc grupę co jakiś czas rób przystanki w miejscach, gdzie można usiąść i odpocząć,
4. gdy mówisz, stój przodem do osób uczestniczących i dbaj o to, aby widziały Twoje usta.

Dobre praktyki

5. korzystaj z przenośnych zestawów dla przewodników – nadajnika z mikrofonem i odbiorników z głośnikami (najlepiej z możliwością podłączenia pętli indukcyjnej) – w ten sposób niezależnie od warunków zapewnisz komfort osobom uczestniczącym.

16. Wypożyczanie zbiorów bibliotecznych

Wymagane ustawowo

1. Zapewnij dostępność cyfrową katalogu online.

Sugerowane rozwiązania

2. Zadbaj o zrozumiały regulamin wypożyczania – stosuj język prosty, stwórz dodatkową wersję w tekście łatwym do czytania i rozumienia ETR oraz w polskim języku migowym.
3. Stwórz instrukcję obsługi katalogu online w języku prostym oraz dodatkową w tekście łatwym do czytania i rozumienia.
4. Dopilnuj, aby instrukcja obsługi i regulamin były dobrze widoczne i łatwe do znalezienia albo podaj kod QR do plików dostępnych cyfrowo oraz z tłumaczeniem na polski język migowy i wersją w tekście łatwym do czytania i rozumienia.
5. Zachęć odbiorców do kontaktu w razie problemów z obsługą – pozostaw kontakt do koordynatora dostępności lub innej osoby do tego wyznaczonej.
6. Zadbaj o pomoc w sięganiu po książki dla osób o niższym wzroście lub na wózkach.

Dobre praktyki

7. Jeśli możesz, zainwestuj w takie rozwiązania jak książkomaty i wrzutnie – zwiększają one dostępność dla niektórych odbiorców, na przykład osób pracujących, w spektrum autyzmu czy w kryzysie zdrowia psychicznego (pamiętaj, aby zapewnić odpowiednią wysokość dla osób poruszających się na wózkach, niskorosłych, dzieci – elementy wymagające dotykania powinny się znaleźć na wysokości od 80 do 110 centymetrów).
8. Dla osób niewidomych zapewnij dostęp do skanera OCR i możliwość wypożyczania audiobooków.
9. Zadbaj o to, aby na komputerach i tabletach dostępnych dla użytkowników były zainstalowane czytniki ekranu, a obsługa umiała się nimi posługiwać.
10. Zapewnij dostęp do słuchawek wyciszających.
11. Udostępnij miejsce do postawienia wózków dziecięcych.

17. Podcast

Wymagane ustawowo

1. Jeśli udostępniasz podcast w serwisie do prezentowania materiałów wideo, zapewnij napisy rozszerzone (najlepiej opcjonalne, a nie będące częścią filmu).
2. Jeśli udostępniasz podcast na stronie lub w serwisie do prezentowania materiałów audio, zapewnij transkrypcję dla osób g/Głuchych.

Dobre praktyki

3. Przy dłuższych lub ważniejszych merytorycznie materiałach (na przykład słuchowiskach, audioprzewodnikach, audiospacerach), zapewnij tłumaczenie na polski język migowy.

Ważne! Wszędzie podkreślaj, że materiały audio posiadają napisy, transkrypcje lub tłumaczenie.

Zobacz, jak to robią inni

Muzeum Emigracji w Gdyni stworzyło audiospacer po swojej siedzibie – Dworcu Morskim. Oprócz wersji audio, został on poszerzony o tłumaczenia na polski język migowy.

W ramach Inkubatora Wielkich Jutra **Celina Kamecka-Antczak, Klaudia Wos i Mateusz Szafrński** zrealizowali projekt [„MocNI – dostępne podcasty”](#), w ramach którego stworzyli podcasty dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz poradnik o tym, jak tworzyć takie materiały.

Dowiedz się więcej

- [„Jak tworzyć dostępne podcasty. Przewodnik”, Celina Kamecka-Antczak, Klaudia Wos, Mateusz Szafrński](#)

- [Odcinek podcastu Fundacji Katarynka „Joanna Okuniewska. Czy podcasty mogą być dla G/głuchych?”](#)
- [Odcinek podcastu Fundacji Katarynka „Transkrypcja nagrania – co to jest i jak ją zrobić?”](#)
- [Odcinek podcastu Fundacji Katarynka „Programy do transkrypcji – jakich używać?”](#)

18. Badania

Po wydarzeniu zapytaj osoby uczestniczące o ich opinię. To dobra okazja do utrzymania kontaktu i budowania relacji z odbiorcami.

Sugerowane rozwiązania

1. Dobierz sposób zbierania danych do tego, kto jest ich odbiorcą (jeśli kierujesz badanie do szerokiego grona odbiorców, dobierz sposób dostępny dla jak najszerszej grupy).
2. Korzystaj z więcej niż jednego sposobu zbierania danych lub pozwól odbiorcom na kontakt w celu uzyskania pomocy w wypełnieniu kwestionariusza.
3. W przypadku kwestionariuszy online, zadbaj o dostępność cyfrową platformy do realizacji badań.
4. W przypadku kwestionariuszy papierowych, zadbaj o czytelność tekstu – jego odpowiednią wielkość, krój i kontrast.
5. W przypadku wywiadów kwestionariuszowych, indywidualnych lub fokusowych, przeszkol osoby realizujące badanie z zakresu kontaktu z osobami z niepełnosprawnościami.
6. Przy sprawdzaniu dostępności badania, skorzystaj z listy kontrolnej z załącznika 5.

Dowiedz się więcej

- [„Badania społeczne dostępne dla wszystkich. Jak sprawić, żeby więcej osób mogło wziąć udział w Twoich badaniach? Poradnik”, Marta Otrębska](#)
- [„Zbadaj kulturę. Narzędziownik”, Magdalena Ochał, Magdalena Różycka, Anna Woźniak, Agata Etmanowicz, Rafał Lis](#)
- [„Wyzwania dla badań włączających osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Doświadczenia własne”, Celina Kamecka-Antczak, Mateusz Szafrński, Klaudia Wos](#)

Podsumowanie

Dostępność kultury to nie przywilej, lecz prawo każdego człowieka. Równość w dostępie do wydarzeń kulturalnych, zasobów i przestrzeni artystycznych to fundament nowoczesnego i otwartego społeczeństwa. Dzięki zaangażowaniu instytucji, twórców i odbiorców możliwe jest budowanie świata, w którym kultura staje się narzędziem włączania, a nie wykluczania. Kluczowe jest, aby działania na rzecz dostępności były nie tylko incydentalne, ale trwałe i systemowe. Tylko wtedy kultura będzie naprawdę wspólna – dla wszystkich, bez wyjątków.

Mamy nadzieję, że dzięki tej publikacji wspólnie zrobimy krok ku budowaniu dostępnej kultury w Gdyni. Dziękujemy, że poświęcasz czas na to, aby robić to razem z nami.

Z pozdrowieniami

Zespół

Załączniki

Załącznik 1. Baza kontaktów

Trójmiasto

Kompleksowa dostępność

Instytucja lub organizacja	Adres e-mail	Numer telefonu
Wydział Dostępności Urzędu Miasta Gdyni	niepelnosprawni@gdynia.pl	58 527 38 20, 58 527 38 22
Trójmiejska Sieć Dostępności Kultury	dostepnakultura.trojmiasto@gmail.com	
Centrum Integracja Gdynia	gdynia@integracja.org	505 606 857

Ewakuacja

Organizacja	Adres e-mail	Numer telefonu
Ochotnicza Straż Pożarna przy Przedsiębiorstwie Komunikacji Miejskiej w Gdyni	ospkmgdynia@gmail.com	

Osoby z niepełnosprawnością wzroku

Organizacja	Adres e-mail	Numer telefonu
Polski Związek Niewidomych Koło w Gdyni	kologdynia@pomorskipzn.pl	58 620 22 91
Polski Związek Niewidomych Koło w Gdańsku	kologdansk@pomorskipzn.pl	799 082 841
Fundacja Nie Widzimy Przeszkód	chorobastargardta@gmail.com	518 799 927

Osoby g/Głuche i słabosłyszące

Organizacja	Adres e-mail	Numer telefonu
Stowarzyszenie Okno na świat	sekretariat@oknonaswiat-gdansk.pl	535 787 666, 535 830 225
Polski Związek Głuchych Oddział pomorski	biuro@pzggdansk.pl	58 341 96 25
Gdyńskie Stowarzyszenie Osób Niesłyszących Ich Rodzin i Przyjaciół "Effetha"	effetha2007@wp.pl	58 711 19 14

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną

Organizacja	Adres e-mail	Numer telefonu
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Gdyni	biuro@psonigdynia.pl	662 181 491
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Gdańsku	sekretariat@psoni.gda.pl	58 553 02 61 508 186 020

Osoby neuroróżnorodne

Organizacja	Adres e-mail	Numer telefonu
Fundacja Adapa	wtz.adapa@gmail.com	58 622 93 56 516 169 639
Fundacja Niebieski Szlak	biuro.niebieskiszlak@wp.pl	

Osoby z afazją

Organizacja	Adres e-mail	Numer telefonu
Fundacja Wsparcia Osób z Zaburzeniami Komunikacji „Między Słowami”	fundacja@miedzy-slowami.org.pl	

Osoby z niepełnosprawnością ruchu

Organizacja	Adres e-mail	Numer telefonu
Stowarzyszenie Dlaczego Nie	stowarzyszeniedlaczegonie@gmail.com	501 202 282, 605 209 825
Stowarzyszenie Klub Gdyńskiego Kibica Niepełnosprawnego	stowarzyszeniegkn@wp.pl	601 922 133

Organizacje spoza Trójmiasta

Kompleksowa dostępność wydarzeń

Organizacja	Adres e-mail	Numer telefonu
Fundacja Polska Bez Barrier (szczególnie ewakuacja)	fundacja@polskabezbarrier.org	790 494 795, 793 147 001
Fundacja Kultury Bez Barrier (ze specjalizacją dla osób g/Głuchych i słabostyszających)	fundacja@kulturabezbarrier.org	793 996 475
Fundacja Katarynka (szczególnie dla osób niewidomych i w kryzysie zdrowia psychicznego)	kontakt@fundacjakatarynka.pl	727 202 302

Osoby niewidome

Organizacja	Adres e-mail	Numer telefonu
Stowarzyszenie De Facto (audiodeskrypcje)	defacto.org@wp.pl	24 366 86 76
Fundacja Dostępnej Kultury Wizualnej – Wielozmysły (warsztaty, tyflografiki, audiodeskrypcje)	info@wielozmysly.org	697 728 691 509 555 812

Osoby słabosłyszące

Organizacja	Adres e-mail	Numer telefonu
Baza miejsc i wydarzeń z pętlą indukcyjną i innymi rozwiązaniami Tu możesz (Fundacja Kultury bez Barier)	petla@kulturabezbarier.org	608 003 840

Załącznik 2. Baza samorzeczników

Osoby z niepełnosprawnością wzroku

Imię i nazwisko	Adres e-mail	Numer telefonu
Aneta Kokot	aneta.kokot0@gmail.com	501 414 840
Jakub Nowicki	jakub.nowicki@phdstud.ug.edu.pl	
Eliza Nowakowska	eliza.praska@wp.pl	508 508 425

Osoby g/Głuche i słabosłyszące

Imię i nazwisko	Adres e-mail	Numer telefonu
Joanna Olejnik	olejnik.joanna@onet.pl	603 947 797 (tylko SMS)
Tomasz Olender	tomasz olen.93@gmail.com	889 920 010 (tylko SMS)

Osoby z niepełnosprawnością ruchu

Imię i nazwisko	Adres e-mail	Numer telefonu
Angelika Boniuszko	antanya@wp.pl	604 758 320
Beata Cichy	beata.cichy@gmail.com	732 009 002
Marcin Plebański	marcinplebanski@gmail.com	605 302 343
Natalia Sekuła	nataliasekula.praca@gmail.com	

Osoby neuroróżnorodne

Imię i nazwisko	Adres e-mail	Numer telefonu
Nina Wójcicka	alois@wp.pl	504 209 026

Załącznik 3. Baza sprzętu

1. Mają sprzęt do audiodeskrypcji:
 - Pomorska Fundacja Filmowa w Gdyni,
 - Stowarzyszenie Klub Gdyńskiego Kibica Niepełnosprawnego,
 - Teatr Miniatura w Gdańsku,
 - Teatr Wybrzeże w Gdańsku,
 - Opera Bałtycka w Gdańsku.
2. Mają drukarkę do papieru pęczniejącego (do samodzielnego wydruku wypukłych materiałów):
 - Muzeum Emigracji w Gdyni.
3. Mają lupy lub powiększalniki:
 - Muzeum Emigracji w Gdyni,
 - Teatr Miniatura w Gdańsku,
 - Centrum Św. Jana w Gdańsku.
4. Mają słuchawki wyciszające:
 - Muzeum Emigracji w Gdyni,
 - Muzeum Miasta Gdyni,
 - Centrum Nauki Experyment w Gdyni,
 - Teatr Miniatura w Gdańsku,
 - Opera Bałtycka w Gdańsku,
 - Centrum Św. Jana w Gdańsku.
5. Mają przenośne pętle indukcyjne:
 - Muzeum Emigracji w Gdyni,
 - Muzeum Miasta Gdyni,
 - Opera Bałtycka w Gdańsku.
6. Wypożyczają pętle indukcyjne:
 - Tu możesz: pętla indukcyjna.

Załącznik 4. Lista kontrolna wydarzenia

Zespół

Zadanie	Tak	Nie	Nie dotyczy	Notatki
Czy została wyznaczona osoba do kontaktu lub koordynator dostępności?	☐	☐	☐	
Czy osoba do kontaktu ma wszystkie potrzebne informacje do udzielania ich osobom z niepełnosprawnościami?	☐	☐	☐	
Czy zespół wie, kto jest osobą do kontaktu i jak się z nią skontaktować?	☐	☐	☐	
Czy zespół został przeszkolony z obsługi klienta z niepełnosprawnościami?	☐	☐	☐	
Czy zostały wyznaczone osoby, które mogą pełnić funkcję asystenta?	☐	☐	☐	
Czy asystenci zostali dodatkowo przeszkoleni?	☐	☐	☐	

Miejsce

Zadanie	Tak	Nie	Nie dotyczy	Notatki
Czy miejsce wydarzenia jest dostępne architektonicznie? Sprawdź to z listą ze strony 48 (budynek) lub 57 (plener).	☐	☐	☐	
Czy została przygotowana instrukcja ewakuacji osób z niepełnosprawnościami?	☐	☐	☐	

Zadanie	Tak	Nie	Nie dotyczy	Notatki
Czy na miejscu wydarzenia jest sprzęt do ewakuacji osób z niepełnosprawnościami?	☐	☐	☐	
Czy została wyznaczona osoba do asysty osobom z niepełnosprawnościami przy ewakuacji?	☐	☐	☐	
Czy osoba wyznaczona do asysty przy ewakuacji została odpowiednio przeszkolona?	☐	☐	☐	
Czy zespół został przeszkolony na wypadek ewakuacji osób z niepełnosprawnościami?	☐	☐	☐	
Czy został przygotowany opis dostępności miejsca oraz ewentualnych barier?	☐	☐	☐	
Czy został przygotowany opis dojazdu i dojścia do miejsca wydarzenia?	☐	☐	☐	
Czy została przygotowana mapka budynku lub miejsca wydarzenia z oznaczonymi sposobami zapewniania dostępności?	☐	☐	☐	
Czy opisy miejsca wydarzenia i dojazdu wraz z mapką zostały udostępnione w informacjach o dostępności?	☐	☐	☐	

Wydarzenie

Zadanie	Tak	Nie	Nie dotyczy	Notatki
Czy zapewniono asystę osobom z niepełnosprawnościami?	☐	☐	☐	
Czy zadbano o dostępność zgodnie z wytycznymi z części II. Gdyńskich standardów dostępności wydarzeń kulturalnych?	☐	☐	☐	
Czy zapewniono dostępność zgodnie ze zgłaszanymi przez uczestników potrzebami?	☐	☐	☐	
Czy zadbano o dostępność platformy dla wydarzenia online?	☐	☐	☐	
Czy zadbano o dostępność transmisji?	☐	☐	☐	

Promocja

Zadanie	Tak	Nie	Nie dotyczy	Notatki
Czy zadbano o dostępność cyfrową strony wydarzenia, np. zrobiono jej audyt i poprawiono błędy?	☐	☐	☐	
Czy zadbano o dostępność materiałów promocyjnych (np. czytelność grafik, napisy rozszerzone, audiodeskrypcje)?	☐	☐	☐	
Czy zadbano o różne formy promocji, dostosowane do potrzeb różnych osób (np. w formie tekstu na stronie, plakatów, reklamy w radiu itp.)?	☐	☐	☐	

Zadanie	Tak	Nie	Nie dotyczy	Notatki
Czy w zaproszeniu podano najważniejsze informacje, takie jak data, godzina i miejsce wydarzenia, sposób zakupu i cena biletów?	☐	☐	☐	
Czy w zaproszeniu podano informację o dostępności miejsca i wydarzenia lub odnośnik do strony z takimi informacjami?	☐	☐	☐	
Czy w zaproszeniu podano dane osoby do kontaktu (imię i nazwisko, numer telefonu komórkowego, adres e-mail)?	☐	☐	☐	
Czy opis zapewnionej dostępności znalazł się w informacji o wydarzeniu (na przykład dostępność architektoniczna, tłumaczenie na polski język migowy, audiodeskrypcja, itp.)?	☐	☐	☐	
Czy w informacjach o dostępności znalazła się informacja o zakresie asysty?	☐	☐	☐	

Rezerwacja i zakup biletów

Zadanie	Tak	Nie	Nie dotyczy	Notatki
Czy zadbano o dostępność cyfrową strony do zakupu biletów, np. zrobiono jej audyt i poprawiono błędy?	☐	☐	☐	
Czy zadbano o dostępność cyfrową strony z formularzem rejestracyjnym?	☐	☐	☐	

Czy w formularzu rejestracyjnym jest możliwość zgłaszania potrzeb dotyczących dostępności?	☐	☐	☐	
Czy zapewniono różne formy zakupu lub rezerwacji biletów?	☐	☐	☐	

Załącznik 5. Lista kontrolna badania

Treść i język ankiety

- ☐ Użyto prostego, zrozumiałego języka (na poziomie szkoły podstawowej lub gimnazjum)
- ☐ Wyjaśniono trudniejsze pojęcia (np. „dyskryminacja”, „tożsamość płciowa”)
- ☐ Każde pytanie zawiera odpowiedź „Wolę nie odpowiadać”
- ☐ Instrukcje są jednoznaczne i krótkie

Wersje językowe

- ☐ Ankieta dostępna co najmniej w językach: polskim, angielskim, ukraińskim
- ☐ Zespół ocenił potrzebę dodatkowych wersji (np. rosyjski, arabski, migowy)
- ☐ Tłumaczenia zlecono osobom, które znają kontekst społeczny i inkluzywny język

Dostępność cyfrowa (online)

- ☐ Formularz zgodny z WCAG 2.1 (poziom AA)
- ☐ Można go obsługiwać klawiaturą i czytnikiem ekranu
- ☐ Brak CAPTCHA lub alternatywa przyjazna dla osób z niepełnosprawnością
- ☐ Tekst można łatwo powiększyć i zmienić kontrast
- ☐ Brak zbędnych elementów animowanych i rozpraszających

Inne formaty ankiety

- ☐ Wersja papierowa (dla osób starszych lub bez dostępu do Internetu)
- ☐ Wersja z piktogramami/uproszczona (dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, afazją)

- ☐ Wersja do odczytania/wypełnienia z pomocą osoby wspierającej

Miejsce i forma rekrutacji

- ☐ Punkty stacjonarne są dostępne architektonicznie (np. brak progów, winda, toaleta)
- ☐ Osoby prowadzące ankiety wiedzą, jak wspierać osoby z różnymi potrzebami
- ☐ Rekrutacja prowadzona również przez organizacje, które mają kontakt z osobami wykluczonymi

Wsparcie w wypełnianiu

- ☐ Osoby pomagające są przeszkolone, by nie wpływać na odpowiedzi
- ☐ Dostępne są informacje o tym, jak i gdzie uzyskać pomoc przy wypełnianiu ankiety
- ☐ Zapewniono wsparcie językowe (np. tłumacz, osoba mówiąca w danym języku) w punktach lokalnych